www.nv-online.info

№ 67 (3910)

29 жніўня 2014 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец: УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

БЕЗ РЭТУШЫ



Валерый КАРБАЛЕВІЧ

Як запаліць люльку міру

Як і прагназавалася, сенсацыі на перамовах у Мінску не адбылося. Калі не лічыць сенсацыяй сам факт правядзення такога саміту, сустрэчы сам-насам Пуціна і Парашэнкі, Лукашэнкі і Эштан.

Якраз напярэдадні мінскага саміту сепаратысты на ўсходзе Украіны перайшлі ў наступленне. Што павінна было ўзмацніць пазіцыі Пуціна.

Таксама перад сустрэчай у Мінску адбыўся візіт у Кіеў канцлера Германіі Ангелы Меркель. Гэта была дэманстратыўная падтрымка Украіны, што, паводле вонкавай логікі, павінна было даць дадатковыя і моцныя карты Парашэнку. Але тут ёсць адзін нюанс. Меркель настойліва падштурхоўвала афіцыйны Кіеў да мірнага вырашэння канфлікту на ўсходзе Украіны, то бок — да кампрамісу і саступак.

Таму расклад перад перамовамі ў Мінску быў такі. Пуціна задавальняе сітуацыя захавання статус-кво на ўсходзе Украіны, ён можа пачакаць. А Парашэнку, наадварот, трэба ў максімальна кароткія тэрміны нейтралізаваць нейкім чынам гэты ваенны ачаг. Бо ціснуць і эканоміка, і Еўропа, і салдацкія маці.

Розныя зыходныя пазіцыі абумовілі і розную тактыку кіраўнікоў Украіны і Расіі. Парашэнка перад самітам усяляк падкрэсліваў, што ён едзе ў Мінск дамаўляцца пра мір на ўкраінскім усходзе. І падчас саміх перамоў ён падкрэсліваў, што галоўнае пытанне — гэта ўсталяваць кантроль за расійска-ўкраінскай мяжой. Па выніках жа сустрэчы з Пуціным прэзідэнт Украіны адзначыў, што яны абмяркоўвалі пытанне закрыцця мяжы, дамовіліся пра кансультацыі начальнікаў генеральных штабоў дзвюх краін, кантактная група будзе абмяркоўваць спыненне агню на ўкраінскім усходзе. То бок гэта была дэманстрацыя курсу на замірэнне.

Пуцін жа, наадварот, выразна паказваў, што тэма ўрэгулявання ваеннага канфлікту яго не цікавіць. Падчас перамоў ён спецыяльна сканцэнтраваў сваё выступленне на гандлёвых праблемах паміж краінамі Мытнага саюза і Украінай у звязку з падпісанай Кіевам дамовай аб асацыяцыі з ЕС. Каментуючы вынікі сустрэчы з Парашэнкам, Пуцін толькі ўскосна заявіў, што яны абмяркоўвалі пытанне спынення агню на ўкраінскім усходзе…

Зразумела, што пры такіх падыходах дасягнуць нейкага кампрамісу па галоўным пытанні было немагчыма. Люлька міру не запальваецца.

Спадзявацца на тое, што за дзве гадзіны прэзідэнты Расіі і Украіны дамовяцца пра мір, было б вялікай наіўнасцю.

Перад пачаткам саміту я, прагназуючы яго магчымыя вынікі, адзначаў, што выдатным плёнам сустрэчы ў Мінску і вялікім прагрэсам было б стварэнне, так бы мовіць, інфраструктуры перамоўнага працэсу. Гэта значыць фарміраванне нейкіх экспертных, працоўных груп па розных пытаннях, якія працягвалі б працу ў Беларусі.

І калі ацэньваць саміт з гэтага пункту погляду, то яго нельга назваць безвыніковым, як некаторыя сцвярджаюць.

У выніку Мінскага саміту дасягнута дамоўленасць, што ствараецца рабочая група па гандлёвых пытаннях. 6 верасня адбудуцца перамовы па энергетычных пытаннях з удзелам міністраў паліва і энергетыкі Украіны, Расіі і ЕС. Затым працягнуцца пасяджэнні трохбаковай кантактнай групы (РФ — Украіна — АБСЕ) па гуманітарных пытаннях ваеннага канфлікту. І анансаваныя кансультацыі начальнікаў генеральных штабоў. Зусім нямала для першага разу.

І, як можна зразумець, усе гэтыя перамовы пройдуць у Беларусі. Беларуская сталіца пэўны час будзе заставацца ў цэнтры ўвагі сусветных медыяў. З усімі станоўчымі наступствамі для іміджу краіны і яе кіраўніцтва. Лукашэнка працягвае атрымліваць дывідэнды ад сваіх міратворчых высілкаў. Толькі не зразумела, гэта дывідэнды міру ці дывідэнды вайны.

SOS!

Ялінка Салаўёва па-ранейшаму адзіная беларускамоўная вучаніца ў Магілёве

1 верасня ў гэтым абласным цэнтры не адкрыецца ніводны беларускамоўны клас, тым больш — школа. І толькі Ялінка Салаўёва, якая пайшла ў пяты клас, будзе навучацца на роднай мове.

— Мы за Ялінку ўсёй школай перажываем, — кажа першая настаўніца адзінай беларускамоўнай вучаніцы Магілёва **Наталля Аляксандраўна Аржанава.** — *Гэта вельмі складана — вучыцца ў адзіноце, Ялінка хоча да дзяцей. Але не знайшлося ў горадзе ніводнага пяцікласніка, які пайшоў бы ў беларускамоўны клас. Што, канешне, зразумела. Калі дзіця навучалася чатыры гады па-руску, яму складана перайсці на цалкам беларускамоўнае навучанне. Я маліла Бога, каб якая-небудзь сям'я з дзіцем — равеснікам Ялінкі пераехала ў Магілёў з вёскі, там усё ж такі яшчэ засталіся беларускія школы. Не атрымалася...*

Сітуацыя з беларускамоўным навучаннем ў Магілёве па-ранейшаму катастрафічная. Былі спадзяванні, што можа, сёлета хоць адзін першы беларускамоўны клас адкрыецца ў горадзе. Я прапаноўвала, так бы мовіць, свае паслугі, гатова была стаць першай настаўніцай для такіх дзетак і ездзіць у любы куток Магілёва іх вучыць. Таксама не атрымалася. Не хочуць бацькі аддаваць дзяцей у беларускія класы. Не ведаю, якія яшчэ прыводзіць аргументы на карысць роднай мовы. Колькі я сама гутарак з бацькамі праводзіла! Бацькі Ялінкі ладзілі вулічныя акцыі, улёткі на школьных кірмашах раздавалі. На мясцовым тэлебачанні запусцілі ролік, каб паказаць перавагі беларускамоўнага навучання. І нічога. Цішыня...

А што тычыцца Ялінкі, ужо вызначаны класны кіраўнік, ёсць выкладчыкі. Кодэкс аб адукацыі гарантуе ёй права вучыцца па-беларуску, і школа ўсё для гэтага робіць.

Маці Ялінкі Надзея Салаўёва кажа, што пытанняў да школы, дзе вучыцца дачка, у іх сям'і няма. А вось што тычыцца чыноўнікаў ад адукацыі Магілёва, то, на яе думку, ад іх шмат чаго залежыць.

— Я мяркую, што гэта ў іх кампетэнцыі хаця б адкрыць у горадзе беларускамоўны першы клас, каб дзеці з 6 гадоў пачалі вучыцца па-беларуску, — кажа Надзея. — *Але ніхто нічога ў гэтым накірунку не робіць. Ніхто не зацікаўлены...*

Ялінка будзе вучыцца па-беларуску. Я разумею, што ёй у адзіноце цяжка, хочацца быць у калектыве. Кажа: "Мне хоць бы аднаго вучня побач..." Так ёй падабалася летам у лагеры, сярод дзяцей... Але ўсё ж такі мы вырашылі, хай паспрабуе і надалей вучыцца хоць і адна, але на роднай мове. Школа, што тычыцца тэхнічнай падрыхтоўкі, усё прадаставіла — і клас ёсць, і класны кіраўнік, і настаўнікі, і падручнікі... Толькі дзяцей няма...



ТЫМ ЧАСАМ

Анатоль ТОЗІК:

«Валоданне роднай мовай — паказчык нашай культуры»



Днямі намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Анатоль Тозік наведаў СШ №40 горада Магілёва. Як перадалі афіцыйныя СМІ, ён азнаёміўся з арганізацыяй адукацыйнага працэсу ў гэтай навучальнай установе. Падчас наведвання школы Анатоль Тозік звярнуў увагу на неабходнасць папулярызацыі і больш шырокага выкарыстання ва ўстановах адукацыі беларускай мовы.

"Валоданне роднай мовай — паказчык нашай культуры, самаідэнтыфікацыі як нацыі. На мой погляд, усе выкладчыкі без выключэння павінны валодаць беларускай мовай, і, калі ў класе ёсць хоць бы адзін вучань, які мае зносіны на беларускай, то і педагог павінен адказваць яму на роднай мове".

Залатыя словы, Анатоль Афанасьевіч! Але атрымліваецца, што толькі словы, а не справы — высілкі чыноўнікаў па вырашэнні праблемы беларускамоўнага навучання ў краіне хутчэй віртуальныя, чым рэальныя... Бо калі б чыноўнікі па-сапраўднаму імкнуліся папулярызаваць беларускую мову, то ў Магілёве, дзе жыве 375 тысяч чалавек, 87% з якіх паводле перапісу 2009 года — беларусы, на роднай мове навучалася б не адна Ялінка Салаўёва.

Дарэчы, яшчэ не позна дапамагчы Ялінцы Салаўёвай. Няўжо, Анатоль Афанасьевіч, вашы словы застануцца пустым гукам?

Марыя ЭЙСМАНТ.

ГРАШОВАЕ ПЫТАННЕ

Ці паскорыцца дэвальвацыя рубля?

Нацыянальны банк Беларусі адмяніў абмежаванні па аб'ёму куплі-продажы валюты на біржы. Ці ажывіць гэтая мера беларускую эканоміку? І як адаб'ецца на курсе беларускага рубля?

Абмежаванні на максімальныя сумы па куплі-продажы валюты на біржы знялі да 1 студзеня 2017 года, аднак новыя правілы не распаўсюджваюцца на аперацыі з фізічнымі асобамі.

У адпаведнасці з пастановай Нацбанка № 508, абавязковым рэквізітам заявак на пакупку валюты на біржы зараз *"з'яўляецца максімальны курс куплі замежнай валюты, па якім гэтыя заяўкі могуць быць выкананы".*

— Я катэгарычна не казаў бы, што гэтая мера вельмі ўжо ажывіць беларускую эканоміку, — кажа фінансавы аналітык афіцыйнага партнёра кампаніі "Альпары" ў Мінску **Вадзім ЙОСУБ**. — Але тут можна пры жаданні ўбачыць сігнал да таго, што праз нейкі час валютны рынак стане менш рэгулюемым. Адпаведна змена курсаў валют у большай ступені будзе залежаць ад попыту і прапановы, а не ад таго фіксаванага рэжыму, у якім існуе сёння. Мы ж бачым, што зараз долар расце не больш за 10 рублёў за таргі. Так што хутчэй за ўсё нейкія планы па лібералізацыя рынку ёсць, і вышэйназванае рашэнне — першая ластаўка, якая пацвярджае існаванне такіх планаў.

— У сувязі з гэтым ці не паскорыцца дэвальвацыя беларускага рубля?

— Безумоўна, паскорыцца, калі адменяць жорсткае рэгуляванне курса долара. Хоць у нейкія месяцы пад уздзеяннем попыту і прапановы рубль можа і ўмацоўвацца. Сёння, як я ўжо казаў, долар стабільна і прадказальна расце кожны месяц. Пры гэтым, па звестках Нацбанка, у ліпені было прададзена валюты ўсімі ўдзельнікамі валютнага рынку больш, чым куплена. Такім чынам, ва ўмовах рыначнага цэнаўтварэння у мінулым месяцы беларускі рубель умацаваўся б. Але на самай справе мы бачым, што гэтага не адбылося.

— Значыцца, працягнецца плаўная дэвальвацыя?

— Пакуль што — так, і не факт, што яе адменяць у бліжэйшы час. Але, паўтаруся, адмена абмежаванняў па аб'ёму куплі-продажы валюты на біржы дае надзею, што лібералізацыя ў недалёкім будучым усё ж такі адбудзецца.

Алесь СІВЫ.

ГРОМКОЕ ДЕЛО

Светлана ЗАВАДСКАЯ:

«Люди, которые не дали Диме вырастить сына, до сих пор не понесли наказания...»

Вчера, 28 августа, телеоператору Дмитрию Завадскому исполнилось бы 42 года.

"Каким бы он был в этом возрасте, чего бы добился... Мы уже никогда не узнаем, — говорит **Светлана Завадская**, вдова журналиста, который был насильственно похищен более 14 лет назад. — *Он не дожил до своего 28-го дня рождения, и всегда останется в нашей памяти молодым, красивым, жизнерадостным, любящим человеком...*

Хочу напомнить, что люди, которые не дали ему вырастить сына и осуществить свои жизненные планы, до сих пор не понесли наказания".

Напомним, что Дмитрий Завадский был похищен неизвестными по дороге в аэропорт. По факту исчезновения Дмитрия вначале было возбуждено уголовное дело по статье "*убийство*", однако затем обвинение переквалифицировали на *"похищение и незаконное лишение человека свободы"*. Весной 2002 года Минский областной суд признал виновными в похищении Завадского офицеров спецподразделения МВД "Алмаз" **Валерия Игнатовича** (приговорен к пожизненному заключению) и **Максима Малика** (осужден на 25 лет лишения свободы). Тело Дмитрия Завадского до сих пор не найдено и что случилось после похищения — не ясно.

Сейчас расследование по этому делу не ведется — оно приостановлено с 2006 года!

— *С тех пор ни разу расследование дела не возобновляли*, — напомнила "Народной Воле" Светлана Завадская. — *Самое ужасное, что когда дело приостановлено, ты не имеешь права обращаться к следователям с ходатайством о допросе кого-то, о проверке каких-то обстоятельств. Возобновить дело могут только тогда, когда выяснятся новые факты. Когда расследование приостановлено, оперативные сотрудники могут проводить лишь розыскные мероприятия.*

Я, кстати, обращалась в МВД с просьбой разъяснить, какие именно розыскные мероприятия они проводят, сотрудничают ли с какими-то зарубежными органами. Мне, как обычно, прислали совершенно пустой ответ: мол, когда появятся какие-то новые данные, мы вас об этом проинформируем.

Еще я удивлена, что не ведется никаких мероприятий с теми, кто осужден за похищение Димы. Эти люди больше 10 лет находятся в тюрьме, и, зная, как в нашей системе выбиваются показания из заключенных (некоторые даже оговаривают себя), меня поражает, что они до сих пор не назвали какие-то конкретные фамилии причастных. Если допустить, что тот же Игнатович на самом деле выполнил чей-то приказ о похищении Димы, то почему до сих пор не выдал людей, которым затем передал Диму? Как такое может быть?.. На мой взгляд, ни Игнатович, ни Малик просто знать ничего не знают, на них просто повесили это обвинение, поэтому с ними сейчас и не работают дальше.

Все, что можно было сделать с точки зрения закона с нашей стороны, мы сделали. Куда еще обращаться, откуда просить помощи — честно говоря, я не знаю... Должна быть политическая воля со стороны властей назвать имена преступников. И я уверена: если бы в этом деле не были замешаны высокопоставленные лица нашего государства, то оно уже давным-давно было бы раскрыто. Власть надеется, что уже столько лет прошло с момента похищений и все уже забыли о громких исчезновениях ***Дмитрия Завадского, Юрия Захаренко, Виктора Гончара и Анатолия Красовского.*** *Поэтому я бесконечно благодарна тем, кто помнит.*



Дмитрий Завадский с сыном Юрием много лет назад…

Марина КОКТЫШ.

ТРАГІЧНАЯ ЗАГАДКА

Барысаўская «снайперша» больш не будзе забіваць украінцаў?

У сацыяльных сетках з'явілася інфармацыя аб тым, што дзяўчына з Барысава **Наталля КРАСОЎСКАЯ**, якая ваявала супраць украінскай арміі на баку тэрарыстаў, была забіта пад Яленаўкай. Адбылося гэта 26 жніўня.

Кіраўнік МУС Украіны **Антон ГЕРАШЧАНКА** ў сваім блогу паведаміў: "*Паўрота байцоў "Шахцёрска" разам з узводам байцоў спецбатальёна міліцыі "Днепр-1" пры падтрымцы некалькіх адзінак бронетэхнікі 51-й механізаванай брыгады, пад агульным кіраўніцтвам Руслана Анішчанкі, правяла разведвальна-дыверсійную аперацыю ў раёне блокпаста на трасе Данецк—Марыупаль у раёне сяла Яленаўка, што прыкладна ў 20 км ад Данецка. Мэтай аперацыі было перашкодзіць прарыву групы баевікоў колькасцю каля 50 чалавек на некалькіх КраАЗах, "Уралах", КамАЗах праз блокпост Яленаўка. У выніку добра зладжаных і рашучых дзеянняў спецбатальёна міліцыі і армейцаў тэрарыстам быў нанесены сакрушальны ўдар*".

Антон Герашчанка размясціў фатаграфіі з месца падзеі, каб сваякі маглі апазнаць забітых. На адной з іх — дзяўчына ў вайсковай форме, падобная на Наталлю Красоўскую. Пакуль гэта фатаграфія з'яўляецца адзіным сведчаннем таго, што снайперша загінула. Кіраўнік МУС Украіны напісаў, што ніякіх дакументаў пры забітых не было. Ён мяркуе, што загінулі не кадравыя расійскія вайскоўцы, а хутчэй за ўсё байцы так званай ДНР ці расійскія наёмнікі.

Раней інфармацыя аб тым, што маладая дзяўчына з Барысава паехала ў зону баявых дзеянняў, каб ваяваць на баку сепаратыстаў, ускалыхнула інтэрнэт. Красоўская паведаміла, што прыехала на Данбас 5 мая. Ужо 7-га яна атрымала вінтоўку, потым аўтамат, якіх яна называла чалавечымі імёнамі. На апошнім відэа Наталля Красоўская з усмешкай казала, што даслужылася да снайпера і нічога не мае супраць, каб яе лічылі і называлі забойцам. Яна распавяла расійскім карэспандэнтам "Комсомольской правды", якія бесперашкодна працавалі ў зоне, захопленай расійскімі вайскоўцамі, што ў Барысаве да яе маці падыходзілі супрацоўнікі КДБ і казалі, што Наталлі пагражае зняволенне да 10 гадоў. Але, відаць, дзяўчыну гэта асабліва не палохала. На сумленні барысаўчанкі жыцці многіх украінскіх салдат, якіх адправілі вызваляць захопленую тэрыторыю.

Дык усё ж такі Наталля Красоўская на здымках, якія растыражыравалі СМІ? Мы вырашылі знайсці адказ на гэтае пытанне ў Барысаве.

Адшукаць бацькоў Наталлі не ўдалося. Вядома толькі, што дзяўчына жыла на вуліцы Трусава, дзе стаяць шматпавярховікі.

"*Пра снайпершу чытаў. З інтэрнэта ведаю, што яна жыла тут на Трусава, але вуліца гэта даволі вялікая, аж да Печаў даходзіць. Я сам, мае хатнія і знаёмыя — усе абураны. Як такое магло здарыцца?! Што там за сям'я?! Чаго яна туды паехала?!! Загінула? Не, пра гэта нічога яшчэ не чуў. Але... Што павінна было адбыцца, тое і адбылося*", — кажа адзін з маіх суразмоўцаў Павел Ляхновіч.

Паход па школах вынікаў таксама не даў. Красоўскую спрабавалі знайсці па журналах выдачы атэстатаў. У пятай па ліку школе, якую я наведала, — у СШ № 2 дырэктару падчас размовы са мною патэлефанавалі з Барысаўскага аддзела адукацыі і забаранілі даваць хоць якую-небудзь інфармацыю. Дырэктар параіла мне звярнуцца з афіцыйным запытам. Не выключана, што менавіта ў гэтай школе і вучылася Наталля Красоўская.

У Барысаўскім міжрайаддзеле Упраўлення КДБ па Мінску і Мінскай вобласці інфармацыю пра гібель Красоўскай не пацвердзілі і не абверглі, але параілі асабліва не давяраць інфармацыі ў інтэрнэце. У любым выпадку на асабістай старонцы Наталлі Красоўскай ніякай новай інфармацыі не з'явілася.

У адным з інтэрв'ю Наталля Красоўская перадавала прывітанне свайму бацьку і казала, што калі вернецца ў Барысаў, то яны вып'юць гарэлкі, як два мужыкі. Цяпер, відаць, бацька вып'е гарэлкі адзін і з іншай нагоды.



Любоў ЛУНЁВА.

ВАКАНСІІ

Беларускі клуб біятлона шукае трэнера на заробак 80 мільёнаў у месяц

Патрабаванні да кандыдатаў: веданне англійскай мовы і вопыт працы на міжнародных спаборніцтвах ад 10 гадоў.

Беларускі клуб біятлона, заснавальнікам якога з'яўляецца Беларуская федэрацыя біятлона, у базе вакансій Мінгарвыканкама і Міністэрства працы і сацыяльнай абароны размясціў вакансію спартыўнага трэнера. У абвестцы пазначаецца, што заробак у трэнера будзе ад 80 мільёнаў рублёў у месяц.

Патрабаванні да кандыдатаў: веданне англійскай мовы і вопыт працы на міжнародных спаборніцтвах ад 10 гадоў.

Праўда, у самім клубе ўдакладняюць, што беларусы на гэтую пасаду прэтэндаваць не могуць. Гэта вакансія для замежных трэнераў, якія будуць працаваць з нацыянальнай камандай. Цікавы падыход, не праўда? І тут мы горшыя за іншых...

Аляксандр НІКАНОРАЎ.

СПЕЦЫЯЛЬНЫ РЭПАРТАЖ

«Цэннікі на свініну мы перапісваем па некалькі разоў на тыдзень...»

Напярэдадні лета Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў забяспечыць насельніцтва свінінай: "Што за праблема? Гэта ж не быка выгадаваць, што яму трэба 18 месяцаў. Гэта на працягу года можна аднавіць пагалоўе. І мы пра гэта дамовіліся. Вы ж бачыце, што людзі бегаюць: дай свініны, дзяцей карміць няма чым".

Праблема тады сапраўды існавала — свініна на нейкі час знікла з паліц беларускіх крамаў і рынкаў. Дэфіцыт "скваркі" узнік пасля таго, як у некаторых рэгіёнах краіны былі выяўлены ачагі афрыканскай чумы, што падкасіла жывёлу. Даходзіла да таго, што ў барацьбе з вірусам пагалоўе свіней папросту знішчалася, як на фермах і агракомплексах, так і на прыватных падворках .

Трэба адзначыць, што зараз сітуацыя палепшылася. Пагалоўе аднаўляецца і — у рэшце рэшт — свініну ў крамы далі. Але якой якасці? І галоўнае — па якіх коштах? Карэспандэнт "Народнай Волі" наведаў некаторыя сталічныя магазіны, з тым каб зрабіць своеасаблівы маніторынг коштаў на свініну. Вось што з гэтага атрымалася.



У краме з красамоўнай назвай **"Пятачок",** што на вуліцы Калініна, днём у аўторак выбар мяса свініны быў зусім невялікі. Пакупнікам прапаноўваўся толькі свіны паўфабрыкат для адбіўных, коштам у 140.000 рублёў за кілаграм. На вітрыне ляжалі два апошнія кавалкі, а гандлярка мяне запэўніла, што перабояў з пастаўкай свініны іх крама не ведае. Свініну прывозяць заўжды і кошты ў іх на ўзроўні тых, што ёсць у іншых гарадскіх магазінах.

Наступнай кропкай "свінога" рэйду стала крама **"Генералмаркет",** што ў раёне парка Чалюскінцаў. Тут выбар свініны куды лепшы, чым у папярэдняй кропцы. Праўда, чаргі ў мясны аддзел ізноў-такі няма. Калі прыглядаюся да цэннікаў, разумею чаму. Кошты за кілаграм наступныя: свіная лапатка — 94.900 рублёў, тазасцегнавая частка па такім жа кошце, шыя — 124.500, паўфабрыкат для адбіўной — 112.900, набор для булёну (умоўна кажучы косткі з налётам мяса. — **Аўт.**) 15.900, ну і голыя свіныя косткі тут можна набыць усяго за 500 рублёў.

А вось у "**Рублёўскім",** што на Талбухіна, 4, свініны не бывае ўвогуле: "*Мы проста яе не заказваем, таму нам і не прывозяць. Крама аддае перавагу таму, што больш запатрабавана ў пакупніка, — курыным паўфабрыкатам і фаршу*", — расказвае прадаўшчыца.

Як вядома, у беларускай сталіцы хапае так званых спецыялізаваных мясных крамаў. Адна з іх — мясная кулінарыя **"Гурман"** знаходзіцца на вуліцы Леніна, 16. У будні дзень адзіным яе наведвальнікам стаў аўтар гэтых радкоў. Свіную лапатку тут рэалізоўвалі па 117 тысяч 900 рублёў за кіло, кілаграм паляндвіцы на костачцы — 143 тысячы, а свіная "паджарка" каштавала 73 тысячы рублёў.

У гіпермаркеце **"Карона"** на Кальварыйскай ажыятажу ў мясным аддзеле таксама няма. Асартымент, па шчырасці, уражвае. Цэны, што называецца, плюс - мінус у параўнанні з іншымі сталічнымі крамамі. Вось "свіны" прайс гіпермаркета: кіло лапаткі каштуе 112.900, тазасцегнавая частка таксама 112.900, шыя — 165.900, паўфабрыкат для адбіўной — 144.900, рулька 39.900. Мяса свежае, бо ў некаторых гіпермаркетах, напрыклад, "Бігсе" часта прапаноўваюць свініну замарожаную і па такіх жа высокіх коштах, як на свежае мяса...

Апошняй кропкай рэйду стаў візіт на **Камароўскі рынак**. Менавіта тут можна набыць мяса танней, чым у гарадскіх магазінах. Днём (акцэнт на час раблю наўмысна. - **Аўт.)** кіло лапаткі аддавалі за 80 тысяч, за кілаграм шыі прасілі 120 тысяч. Шчыра кажучы, у адрозненне ад крамаў выбраць было з чаго. Не таму што мяса ў сталічных магазінах дрэннае, а таму што на рынку, як на рынку — прапанова перавышае попыт.

— *Людзей зусім няма*, — прызнаецца мая суразмоўца, індывідуальны прадпрымальнік **Алена Аглоблева**. — *Ведаеце, свініна ў нейкім сэнсе стала далікатэсам для беларусаў. Купляюць менш, многія індывідуальныя прадпрымальнікі раз-пораз працуюць сабе ва ўрон. Зранку, напрыклад, за лапатку можна было прасіць і 100 тысяч, наплыву няма, таму зараз аддаю за 80. Зараз вось тры гадзіны дня, калі і праз дзве гадзіны ніхто не купіць, кошт яшчэ знізіцца. Хочацца верыць, што да гэтага не дойдзе, але ж самі разумееце, мяса такі прадукт, які трэба хутка рэалізоўваць...*

Прадпрымальніца прызнаецца, што цэны на мяса падымаюцца па некалькі разоў на тыдзень.

— *Мы перапісываем цэннікі па 2—3 разы на тыдзень,* — расказвае прадпрымальніца. - *Здаецца, нязначна, па тысячы, дзве, але гэта робіцца пастаянна. Да таго ж на "Камароўцы" свае законы. Я не маю права на асабістае рашэнне аб цэнах. Працей кажучы, трэба прытрымлівацца карпаратыўнай салідарнасці, калі гандляры вырашылі, што кіло лапаткі вось тут у гэтую хвіліну каштуе 80 тысяч, то так яно і будзе, можаце хадзіць, даведвацца, але танней ці даражэй вы гэта мяса не купіце.*

Апошнім часам шмат маіх калег проста скончылі займацца прадпрымальніцкай дзейнасцю, не вельмі выгадна гэта. Толькі арэнда гандлёвага месца з вітрынай-халадзільнікам каштуе 4 мільёны 300 тысяч у месяц, а яшчэ падатак... У многіх таму і павышаюцца кошты...

А як у суседзяў?

З беларускімі коштамі на свініну ўсё больш-менш зразумела. А па якіх коштах мяса купляюць, напрыклад, у Польшчы? Ва Украіне?

Тэлефаную сябрам у Львоў. Аказваецца, што ва ўцягнутай у ваенны канфлікт Украіне, эканамічнае становішча якой пакідае жадаць лепшага, кошты на свініну значна ніжэйшыя, чым у Беларусі. Сябры перапісваюць кошты на свініну, якія былі вечарам 26 жніўня ў львоўскім маркеце "Сільпо" (аналаг беларускага "Еўраопта". — **Аўт.**). Там кілаграм лапаткі прадавалі за 57 грывен (курс долара — 13,3 грыўны). Гэта ў 2—2,5 раза танней, чым у Мінску. Кіло свіной шыі каштавала 73 грыўны, што таксама ў два разы танней, чым на мінскай "Камароўцы".

У выхадныя суседка ездзіла "на закупы" ў польскі Беласток. Немагчыма нават паверыць, але там у гіпермаркеце "Auchan" кілаграм свежай шыі каштаваў на нашы грошы 55 тысяч! Кілаграм лапаткі — 30 тысяч. На мяжы беларускія памежнікі не дазвалялі ўвозіць у Беларусь свініну. Казалі, што з-за афрыканскай чумы зараз аб'яўлены каранцін. Але мая суседка ўсё ж такі некалькі кавалкаў схавала і правезла. А ўвечары ў панядзелак запрасіла нават і мяне на смачны свіны гуляш... Седзячы за сталом, мы разважалі: адкуль у нашых крамах такія кошты? Можа, беларускія свінні вырошчваюцца па нейкай асаблівай дарагой тэхналогіі? Нашы парсючкі харчуюцца "залатым" кормам? А можа, беларуская эканоміка стварыла для фермераў і прадпрымальнікаў такія ўмовы, пры якіх мяса проста не можа быць таннейшым?..

Віталь ГАРБУЗАЎ, фота аўтара.

ГУЧНАЯ СПРАВА

Суддзя атрымаў 13 гадоў калоніі

Вярхоўны суд Беларусі прызнаў былога намесніка старшыні суда Савецкага раёна Гомеля Юрыя Жорава вінаватым у атрыманні хабару і падрыхтоўцы да злачынства.

Ён атрымаў 14 гадоў пазбаўлення волі з адбываннем пакарання ў папраўчай калоніі ўзмоцненага рэжыму, канфіскацыяй усёй маёмасці, пазбаўленнем права займаць пасады ў праваахоўных органах і судах тэрмінам на 5 гадоў. Але ў сувязі з амністыяй суд скараціў тэрмін пакарання да 13 гадоў.

Акрамя таго, суд пастанавіў спагнаць з хабарніка ў даход дзяржавы больш як 11 млн рублёў.

Прысуд не падлягае абскарджванню і апратэставанню.

Як паведаміла журналістам прэс-сакратар Вярхоўнага суда Юлія Ляскова, па гэтай справе былі затрыманы двое іншых абвінавачаных — індывідуальны прадпрымальнік па аказанні юрыдычных паслуг і звычайны індывідуальны прадпрымальнік. У сувязі з тым, што яны пацярпелі ад аварыі на ЧАЭС, крымінальная вытворчасць супраць іх спынена, яны вызвалены ад крымінальнай адказнасці.

Дарэчы, гэта не першая гучная справа высокапастаўленых чыноўнікаў у Гомелі за апошні час. Раней у Гомелі арыштавалі **Віктара Банчука** — першага намесніка старшыні абласнога выканкама і **Віктара Трызну** — намесніка старшыні. Абодвух абвінавачваюць у злоўжыванні ўладай і службовымі паўнамоцтвамі. Іх арышту папярэднічаў прысуд былому старшыні гомельскага гарвыканкама **Віктару Піліпцу** і пакаранне ягоных памагатых за махінацыі з кватэрамі. За краты трапіў, паквапіўшыся на хабар, намеснік начальніка крымінальнай міліцыі аблвыканкама палкоўнік **Вячаслаў Іваненка.**

Акрамя таго, у ліпені ўслед за арыштам Юрыя Жорава страцілі пасады яшчэ паўдзясятка суддзяў Гомеля. Фармальна яны звольнены па ўласным жаданні.

СУД!

Напалохалі?

Учора Наваполацкі суд вынес рашэнне па справе мясцовага грамадскага актывіста Яўгена Парчынскага — ён аштрафаваны на 7,5 мільёна рублёў.

Яўгену Парчынскаму інкрымінавалі падзеі, якія адбыліся ў 2009—2012 гадах, але ў суд яны былі перададзены толькі цяпер. Актывіста абвінавачвалі па некалькіх артыкулах Крымінальнага кодэкса — быццам бы ён быў пасрэднікам у атрыманні фальшывых бальнічных і позваў у міліцыю для трэціх асоб.

Сам Парчынскі адмаўляў абвінавачванні. Па яго словах, некаторыя знаёмыя на самай справе прасілі дапамагчы трапіць на прыём да ўрачоў. Улічваючы журналісцкую дзейнасць, з многімі дактарамі той быў знаёмы. Некаму прызначалі лячэнне, нехта ішоў на бальнічны... А пасля знайшліся людзі, якія далі супраць Яўгена паказанні. Пяць гадоў таму гэтую крымінальную справу спынілі, а вось на пачатку гэтага года ўсё пайшло па новым крузе. Раптам усплылі і справа, і сведкі...

Яўген Парчынскі кажа, што, магчыма, справу завялі з-за яго актыўнай грамадска-палітычнай дзейнасці.



"У 2006 годзе ў сваім рэгіёне я ўзначальваў перадвыбарны штаб экс-кандыдата ў прэзідэнты Аляксандра Казуліна, — распавядае ён. — *На наступных выбарах працаваў у штабах Мікалая Статкевіча і Дзмітрыя Уса, мая група дапамагала ў зборы подпісаў і агітацыі кампаніі "Гавары праўду!". У 2014 годзе ўдзельнічаў у мясцовых выбарах, але не быў зарэгістраваны камісіяй у якасці кандыдата. Ды і прэзідэнцкія выбары не за гарамі — самы час напалохаць..."*

Пракурор прасіў асудзіць Парчынскага на 3 гады зняволення з адтэрміноўкай на 2 гады. У выніку суд абмежаваўся штрафам у 7,5 мільёна рублёў. Актывіст дадае, што гэта для яго не самы дрэнны зыход, таму абскарджваць рашэнне суда ён не будзе.

Алесь СІВЫ.

РЕГИСТРАТУРА

«Недостойная оплата труда врача порождает недостойную медицинскую помощь»

*В июне, когда отмечался День медицинских работников, министр здравоохранения **Василий Жарко** пообещал: "К осени мы достойно повысим зарплату, и она будет значительно выше, чем теперешняя".*

*С 1 сентября врачам и медработникам действительно повысят оклады. Как заметил замминистра здравоохранения **Вячеслав Шило**, с учетом апрельского и сентябрьского повышений окладов медработники получат прибавку к зарплате от 1,5 миллиона рублей.*

Мы решили спросить у самих врачей, довольны ли они таким повышением?

Тамара ТЯБУТ, *врач-кардиолог, доктор медицинских наук, профессор кафедры кардиологии и ревматологии БелМАПО:*

— Я, конечно, приветствую повышение зарплаты. Лучше что-то, чем ничего. И я понимаю, что проблем в государстве много. Но, на мой взгляд, такое повышение зарплат проблему в отрасли не решит, не сократит отток кадров из медицины.

...Напротив меня сидит врач-кардиолог инфарктного отделения. Знаете, какая у нее зарплата? Чуть больше четырех миллионов. И это на полторы ставки. Даже если с первого сентября прибавка к ее зарплате составит миллион — это разве достойная, адекватная труду врача зарплата? Сегодня зайдите в магазин, купите пакет молока, хлеб, пачку творога и пару сосисок — это уже 100 тысяч. А билеты в театр, филармонию? Если к нам приезжают замечательный оркестр Спивакова, Элтон Джон со своей программой — цены на билеты начинаются от 700 тысяч. Врачу они по карману? А врач должен развиваться, он носитель знаний, интеллигентности, культуры... Разве может врач построить себе квартиру? Замечательно, что в Минске открыли общежитие семейного типа для врачей и медработников. Но достойно ли это врача — жить в общежитии? Ведь именно от его работы зависит жизнь других людей. Врач не может работать на поточной линии. За 40 лет моей работы в здравоохранении могу сказать, что клиническая картина многих болезней изменилась. Часто приходится думать над пациентом с сочетанной измененной патологией днями, а то и месяцами. Может ли это сделать врач, у которого за дежурство поступает 15—20 пациентов, а дежурства — сутки через сутки? Потому что нужно строить квартиру, учить детей, дети должны развиваться, ходить в секции, кружки, изучать иностранные языки, а за все это нужно платить. К сожалению, квалификация врача обратно пропорциональна частоте его дежурств (законы Мёрфи).

На мой взгляд, у врача должен быть определенный социальный пакет — с квартирами, зарплатами, отпусками, лечением, снижением нагрузки. Самое лучшее новое — это хорошо забытое старое. До войны были больничные кассы — пациент в открытую мог поблагодарить полюбившегося врача, а тот, заплатив налоги, спокойно жить. В 1980-е годы в Минске возникла ситуация, когда город практически остался без участковых терапевтов. Два шага привели к тому, что все ставки были заполнены. Участковым врачам дали служебные квартиры, которые через 15 лет могли перейти в собственность врача, и разукрупнили участки. Кроме того, давали надбавки за 5 лет работы на одном участке. На какое-то время проблема была решена. Сегодня в Минске строится столько жилья! По информации некоторых печатных изданий, городу не хватает около 100 участковых терапевтов. Неужели столица Беларуси не может дать квартиры врачам на льготных условиях?!

Мне кажется, данная проблема требует более глобального, системного подхода, использования прежнего опыта, а самое главное — адекватной экономической проработки — что мы тратим, когда 7 лет готовим человека к практической работе, и что теряем, когда он уходит из медицины.

Олег РУММО, директор РНПЦ трансплантации органов и тканей, доктор медицинских наук:

— Я приветствую всякое повышение заработной платы врачам.

Александр ВОЛЧАНИН, фельдшер "Скорой помощи":

— Конечно, спасибо, что нам повышают зарплату. Хотя и получим мы эту прибавку только в октябре. Так что это скорее компенсация за рост цен.

Я работаю сегодня на двух "скорых": ставка в Жодино и полставки в Минске. Специально попросился на работу в столицу, чтобы сравнить их условия работы и наши — на периферии. И хочу сказать, что врачам "Скорой помощи" в Минске зарплату надо повышать не на 50%, а как минимум в 2 раза. У них очень сложный адский труд!

С учетом совмещения я сегодня получаю 7 миллионов. Если бы жил один, возможно, хватало бы. Но у меня семья, двое детей, внук. Сейчас сидим в кредитах, а вы знаете, какие у нас ставки — берешь 10 миллионов, а возвращаешь 50!

Екатерина ПОЛЕЩУК, участковый терапевт:

— Не хочу обсуждать эту тему. В июле нам повысили оклады. Я работаю на ставку, веду один участок. Общий медицинский стаж — 30 лет, участковый — 20. Знаете, какая у меня зарплата? 4,5 миллиона. И это еще администрация всевозможные доплаты дает: за интенсивность и т.д.

Можно прожить сегодня за 4,5 миллиона?!

Леонид ПУТЫРСКИЙ, маммолог, доктор медицинских наук, профессор:

— Повышение — это хорошо. Лучше, когда дают, чем отбирают. Но, конечно, медики в Беларуси получают катастрофически мало. И сентябрьское повышение — это, конечно, не то, что хотели бы получить врачи.

Мне приходилось работать в Германии, Франции, США. Когда я озвучивал зарплаты белорусских медиков, мне не верили. Да что там Германия и США! Недавно у меня была на приеме выпускница чешского медуниверситета. Она чешка, начала работать, причем ей еще не доверяют пациентов, скорее это, как наша интернатура. Но такой специалист в Чехии уже имеет зарплату 900—1000 евро. Возможно, там уровень расходов выше. Но все равно, в нашей стране такую зарплату не имеет даже ведущий специалист.

Хочу отметить: в развитых, цивилизованных странах не существует такого понятия, как совмещение. Там врач не думает, где ему еще подработать после приема в поликлинике или больнице. Поэтому там и уровень оказания помощи выше. Мне бы очень хотелось, чтобы и наши врачи имели такие оклады, которые позволяли бы им работать только на одном месте. 10 миллионов — это уже было бы достойно. Потому что когда сегодня говорят, что врач зарабатывает 7—8 миллионов, то надо добавлять, что это с учетом совмещений, доплат за дежурство, высокотехнологичных операций, ученой степени и т.д. Это не оклад.

Инесса ДРОБЫШЕВСКАЯ, бывший министр здравоохранения:

— Оклад — это оценка государством труда данного работника, уровня его квалификации, его знаний и вложенных усилий, чтобы эту специальность получить. И система, которая вынуждает врача искать совмещение, работать дополнительно, чтобы иметь, заметьте, невысокий доход, а такой, который позволяет всего лишь нормально жить, — неправильная.

Сегодня наши врачи вынуждены искать совмещение, бегать по клиникам. Кому от этого лучше? Не врачам и не пациентам. Недостойная оплата труда врача порождает недостойную медицинскую помощь.

Последнее повышение зарплаты медикам можно сравнить с попыткой реанимировать пациента, сохранить ему жизнь, а не с лечением, направленным на то, чтобы вернуть пациента к качественной жизни.

К СЛОВУ

Кому и как повысили?

Согласно постановлению Совмина, с 1 сентября увеличатся тарифные ставки для участковых врачей-терапевтов и врачей-педиатров, врачей общей практики, а также врачей-специалистов, оказывающих скорую медицинскую помощь, на 60%. Для участковых медсестер, помощников врачей по амбулаторно-поликлинической помощи, медсестер общей практики, фельдшеров, медработников фельдшерско-акушерских пунктов и медицинских работников, имеющих среднее медицинское образование, оказывающих скорую медпомощь, повышение составит 50%. На 40% будут увеличены тарифные ставки санитаркам скорой медпомощи.

Остальным врачам-специалистам тарифные ставки повысятся на 50%, медработникам, имеющим среднее специальное медицинское образование и не указанным выше, — на 40%, младшим медицинским сестрам по уходу за больными, няням, сестрам-хозяйкам, санитаркам — на 30%.

Мария ЭЙСМОНТ.

СІТУАЦЫЯ

«Нас выкідваюць на вуліцу...»

На гэтым тыдні судовыя прыставы ў чарговы раз спрабавалі выселіць са сталічнай кватэры сям'ю настаўніцы Святланы Бутрым, у якой яна пражыла пяць гадоў.

Наша газета падрабязна распавядала аб гэтай "кватэрнай гісторыі" ў нумары за 1 жніўня 2014 г. (*"Александр Григорьевич, помогите!"*).

Калі коратка распавесці сутнасць канфлікту, то справа ў наступным. **Барыс Аляксандравіч Нікалайчык**, бацька **Святланы Бутрым**, у свой час атрымаў кватэру па дамове найма-продажу з прадстаўніком уласніка — Міністэрствам транспарту і камунікацый Беларусі (у асобе ААТ "Беларускае марское параходства"). Пазней высветлілася, што юрысты арганізацыі, дзе працаваў Барыс Аляксандравіч, не пабывалі з дакументамі ў натарыуса, і ў лістападзе 2009 г. суд Кастрычніцкага раёна Мінска прызнаў дамову несапраўднай. Па рашэнні суда сям'я павінна выселіцца з кватэры без прадастаўлення іншага памяшкання.

"Мы за ўласныя сродкі дабудоўвалі кватэру, патрацілі каля 15 тысяч долараў, — распавядае Барыс Аляксандравіч. — *Вярнулі грошы нам без уліку інфляцыі — атрымалася ўжо 9 тысяч. Усім зразумела, што тут не было нейкага наўмыснага завалодвання жыллём, і сёння з-за нейкай фармальнай пячаткі нас выкідваюць на вуліцу. Зараз мы хочам толькі аднаго — каб нам прадалі гэтую кватэру. У Мінгарвыканкаме заявілі, што продаж дзяржаўнай маёмасці (а зараз кватэра такой і лічыцца) ажыццяўляецца толькі з дазволу кіраўніка краіны. Таму і хочам, каб нас не чапалі да канчатковага рашэння".*

Тым часам на гэтым тыдні судовыя прыставы, якія ў чарговы раз прыходзілі высяляць сям'ю з кватэры, былі катэгарычныя.

"Ёсць рашэнне суда, якое неабходна выконваць", — заявілі яны. — *У астатнім разбірайцеся без нас".*

Супрацьстаянне доўжылася на лесвічнай пляцоўцы некалькі гадзін, але ў рэшце рэшт усе прыйшлі да невялікага кампрамісу — каб не было прымусовага высялення, да раніцы 1 верасня сям'я павінна сама з'ехаць з кватэры.

Ці пачуе кіраўнік краіны просьбу простай сталічнай настаўніцы аб дапамозе? Як кажуць: дажывём да панядзелка...

Алесь СВЯТЛАНІЧ.



ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

Таямнічыя выбары

Калі ж абяруць новага старшыню Федэрацыі хакея Беларусі?

Нагадаем, што справаздачна-выбарчая канферэнцыя Федэрацыі хакея Беларусі першапачаткова павінна была прайсці 11 чэрвеня, затым — 26 жніўня. Зараз яе зноў перанеслі на нявызначаны тэрмін.

“Можа быць, у верасні адбудзецца канферэнцыя, хоць гэта на сто працэнтаў невядома, — распавядаюць мне ў Федэрацыі хакея. — *Адно можна сказаць — гэта не наша ініцыятыва аб пераносе тэрмінаў”.*

Хто ж зацягвае справу? На гэтае пытанне хакейныя фукцыянеры адказваць адмаўляюцца.

Дарэчы, першы перанос адбыўся *“ў сувязі з падрыхтоўкай нарады ў кіраўніка дзяржавы па пытанні далейшага развіцця хакея з шайбай у краіне на перыяд 2015—2018 гг.”.* Нарада да гэтага часу не адбылася. Можа быць, чакаюць, калі кандыдатуру кіраўніка федэрацыі зацвердзяць на самым версе?

Адным словам, сёння пытанняў больш, чым адказаў. Пачакаем...

Аляксандр НІКАНОРАЎ.

АРМІЯ

Беларускія дэсантнікі накіраваліся ў Расію

Каля двух дзесяткаў ваеннаслужачых аднаго з падраздзяленняў 38-й гвардзейскай асобнай мабільнай брыгады прымуць удзел у вучэнні ВДВ Узброеных сіл Расіі.

Воінскі кантынгент беларускіх сіл спецыяльных аперацый прыме ўдзел у батальённым тактычным вучэнні паветрана-дэсантных войскаў Узброеных сіл Расіі, якое пройдзе з 2 па 5 верасня на вучэбна-трэніровачным палігоне Раеўскі непадалёк ад Новарасійска Краснадарскага края.

ЧУЛІ?

У метро з’явяцца зоны надгляду пасажыраў

Іх будзе 24 і яны з’явяцца на 14 станцыях метрапалітэна.

Будаўніцтва зон надгляду вядзецца на станцыях “Кастрычніцкая”, “Купалаўская”, “Плошча Перамогі”, “Плошча Леніна”, “Інстытут культуры”, “Няміга”, “Спартыўная”, “Аўтазаводская”, “Пралетарская”, “Уручча”, “Магілёўская”, “Каменная Горка”, “Пушкінская”, “Плошча Якуба Коласа”. Завяршэнне будаўніцтва гэтых аб’ектаў, уключаных у інвестыцыйную праграму Мінска на 2014 год, запланавана на верасень.

З Беларусі дэпартавалі амаль 1500 замежнікаў

З гэтай колькасці 528 чалавек выслалі ў прымусовым парадку. Усе дэпартацыі адбыліся ў гэтым годзе.

Таксама сёлета ў нашай краіне ў адносінах больш за 1600 замежных грамадзян былі прыняты рашэнні аб ануляванні дазволаў на сталае жыхарства. Яшчэ амаль 2500 замежнікам анулявалі дазволы на часовае пражыванне ў Беларусі. Прычынамі называюцца асуджэнне за здзейсненыя злачынствы, неаднаразовае прыцягненне да адміністрацыйнай адказнасці, парушэнне заканадаўства аб прававым становішчы замежных грамадзян і асоб без грамадзянства, інфармуе “Интерфакс-Запад”.

Дарэчы, беларускія праваахоўнікі адзначаюць, што ў бягучым годзе была зафіксавана тэндэнцыя зніжэння зарэгістраваных злачынстваў, якія здзяйсняюць замежнікі.

АЛЬТЕРНАТИВНЫЙ ВЗГЛЯД

Не наломать бы больше дров, профессор...

Уважаемая редакция!

Являюсь вашим давним читателем, а с некоторых пор и подписчиком. И вовсе не потому, что все публикации в ней мне нравятся, а для того, чтобы иметь собственный взгляд на многие события, сравнивая “Народную Волю” с официозными изданиями. Получая газету, обычно читаю все от корки до корки — от маленьких заметок до серьезных материалов. Разнообразие тематики придает особый шарм газете, рассчитанной на широкий круг читателей. Оставляют глубокое впечатление нравственно-философские статьи М.Кадырова, барственно-изысканные материалы С.Букчина, душещипательные — В.Дашука, экономические обзоры профессора Б.Желибы. Во всех публикациях в той или иной форме читателю внушают мысль, говоря словами Шекспира: “неладно что-то в Датском королевстве”. Конечно, у кого что болит, тот о том и говорит. Если разбежка в пенсиях колеблется от 150 до 900 у.е., если зарплата преподавателя вуза меньше, чем у шофера, а у врачей и учителей — на уровне прозябания, то невольно возникает мысль о реальности социально ориентированного государства. У одних не хватает на прокорм семьи, у других — “жемчуга мелкие”. Своеобразны жалобы сравнительно молодых военных пенсионеров, у которых пенсии ниже, чем у российских коллег. Бесконечные жалобы недовольных, как будто кто-то знает, а тем более хочет сделать всех счастливыми, но ему не дают этого сделать. Это так понятно... и грустно. Иногда хочется вступить в полемику, привести контраргументы, но внутренний голос напоминает о вечно толстовском: “А зачем?”.

Но сегодня я его не послушал, прочитав статью уважаемого профессора И.П.Данилова “Недовоевавшие”, посвященную событиям в соседней Украине. Очень серьезная работа исторического аспекта, показатель эрудиции автора в вопросах новейшей истории. При всем уважении к автору должен заметить, что он далек от объективной трактовки событий. Безусловно, автор имеет право на собственную интерпретацию — взгляд “западного белоруса”. Но он навязывает его молодому, ничего не знающему и не желающему знать о тех событиях поколению (их интересует два фетиша: собственность и прибыль). Но нам-то, старикам, пережившим оккупацию или шедшим пешком более 300 километров в беженцы, познавшим голодное и холодное детство, — как признать С.Бандеру национальным героем Украины?

Да, ОУН воевала и против Советов, и против Германии (в меньшей степени), но, описывая события 1941—1945 гг. в Украине, не следует лукавить: в государстве С.Бандеры и Р.Шухевича не должно было быть места полякам, “москалям и жидам”, что активно претворялось в жизнь. По словам автора, воинские формирования “Нахтигаль” и “Роланд” создавались для борьбы против большевиков. Знаменитый “Соловей” отличился тем, что, войдя во Львов раньше основных германских сил, устроил поголовную резню евреев еще до решения судьбы этого народа нацистами. Если все они были большевиками, включая младенцев, то тогда следует признать, что они прекрасно справились с поставленными Проводником задачами. А убийство и сожжение мирных польских деревень на территории Западной Украины? Почему об этом не написать? Не лукавьте, профессор, скажите правду, доступную каждому: бандеровское государство должно было стать **мононациональным.** И как это увязать с современными принципами демократии, правом каждого человека жить там, где ему лучше и комфортнее?

Ссылки на книгу Л.Кучмы “Украина — не Россия” не впечатляют. Очень сомнительно, что автор этой книги — человек высокой моральной культуры. Человек, руководивший крупнейшим объектом военно-промышленного комплекса СССР, занимавший высший пост в новой Украине, создавший семейный клан олигархов, замешанный в деле устранения инакомыслящего журналиста Г.Гонгадзе, обладает моральной культурой? Считаю его обычным перевертышем. Не повезло незалежной Украине на глав государства: прихватили все, что им не принадлежало, подмяли под себя реальную экономику, а народу бросили, как кость, национальную идею — грызите и будьте довольны. В результате — невиданный уровень вседозволенности и коррупции, что и привело к Майдану. Можно по-разному оценивать последующие события, но пора четко усвоить, что любая заварушка, революция, контрреволюция, “вёсны” различных оттенков проводились и проводятся при чьей-то финансовой поддержке. И, как свидетельствует исторический опыт, простые люди труда никогда не пользуются плодами “одержанных побед”.

Невольно возникает греховная мысль: прими Янукович решительные меры в ноябре-декабре прошлого года, пусть и с небольшими жертвами, не было бы развала страны, аннексии Крыма, войны на юго-востоке с жертвами несравнимо большими, чем разгон Майдана.

Можно с разных точек зрения оценивать ситуацию в Украине, обвинять Россию в дестабилизации обстановки, в соответствии с высказыванием З.Бжезинского считать ее империей зла, искать “зеленых человечков” (а где не действуют спецслужбы?), факт остается фактом — страдают простые, небогатые граждане, срываются с насиженных мест, убегая от бомбежек и обстрелов. Очень жаль людей! Для этого нужно было разваливать СССР, вопреки волеизъявлению народного референдума?

Конечно, СССР и его преемница Россия являются политическими империями по количеству народонаселения, величине территории, огромным природным ресурсам. И это давало и дает им основание претендовать на особую роль в мире. В историческом плане разные империи создавались и разрушались, подчиняясь закону возникновения и угасания. Но если империя в принципе — зло, то удельные княжества, выходит, — добро. Империи существуют, трансформируются из политических форм в финансовые, но их скромно называют “мировыми экономиками”.

Меня можно презрительно назвать “совком” в отличие от продвинутых “образованцев”. Как-то не забывается, что в “империи зла” мы, выходцы из глухих деревень и небольших городков, получили бесплатное образование, а многие стали, как теперь модно говорить, элитой в постсоветских государствах. Да, мы жили очень бедно, хотя трудились с полной отдачей, было много лжи (а когда и где ее не бывает?), но не было того разрыва в доходах различных слоев населения, а это семена будущих майданов. Добывать деньги любым путем, стать богаче, чем сосед, — такая же фальшивая цель, как и “светлое будущее человечества”. О прошлом не жалею, просто тогда мы “были молодыми и чушь прекрасную несли”. Однако и сейчас не приемлю односторонних, необъективных взглядов на коренные проблемы общественной жизни в странах СНГ, особенно по национальным вопросам — слишком много было наломано дров. Достаточно!

Подумал, что все-таки стоит отправить это письмо в вашу газету, господин главный редактор.

С уважением —

Л.И.ШОФМАН,
обычный пенсионер.

пос.Натальевск Червенского района.

ОТВЕТ ОППОНЕНТУ

Не наводите тень на плетень

Автор вышенапечатанного письма повторяет старую советскую и российскую ложь об антисемитизме партизан ОНУ — УПА.

Этим, гражданин Шофман, случалось, занималась местная полиция вместе с немцами. Мне лично известно от жителей украинских сел (в частности, д.Ветлы), что в партизанском отряде “бандеровцев”, который соседствовал с нами, был врач-еврей.

В составе советской милиции города Пинска, например, добрую половину составляли местные евреи. Возможно, и во Львове была такая же ситуация. При этом всем известно, что милиция вместе с НКВД участвовала в арестах и депортации местного населения и, конечно же, ее ненавидело местное население.

Среди советских служащих, прибывших в 1939—1940 годах в Западную Беларусь и Украину, также было много евреев.

“Поголовную резню” евреев устраивали немцы и полиция. Не нужно путать с ОУН-УПА, и не нужно заявлять голословно о “поголовной резне”, не зная действительности. Кощунственно говорить также о том, что “бандеровцы” убивали детей-младенцев. Повторяю, кара применялась только к евреям-милиционерам и другим, которые были в репрессивных и правящих органах советской власти.

УПА и АК (Армия Крайова) одинаково виноваты в терроре против поляков и украинцев.

Нельзя интерпретировать события тех военных лет так, будто С.Бандера и Р.Шухневич исповедовали шовинистический принцип, что в Украине “не должно быть места полякам, “москалям и жидам”. Чувствуется, мой оппонент начитался опусов советских пропагандистов и верит им. А речь ведь шла всего-навсего о тех, скажем, “москалях и жидах”, которые, находясь на службе НКВД, чинили дикие репрессии в отношении тех же западных украинцев. Что, они заслуживали снисхождения? Или тем, кто боролся за независимость Украины, нужно было идти к ним на поклон? У ОУНовцев злоба была лишь к тем, кто стремился поработить их благодатный край.

Хочу сказать еще вот что. В книге “Русские эсэсовцы” (Жуков и Ковтун), изданной в 2010 году, показано, что русских формирований на службе у Гитлера было на порядок больше, чем украинских.

Нет смысла комментировать заключительную часть письма Л.И.Шофмана. Считаю, что с его стороны полное непонимание причин распада СССР. Что, люди не знают, как проводился тот горбачевский референдум, как были сформулированы вопросы? Да что тут говорить, мой оппонент сам признает, что империи не вечны, рано или поздно они разваливаются, такова их природа.

Не нужно хвастаться, уважаемый оппонент, тем, что вы, как и многие другие, якобы получили бесплатное образование. Ничего бесплатного не было и не могло быть. За вашу учебу платили ваши родители мизерными зарплатами, различного рода налогами, одним словом, нищенской жизнью.

Можно было бы дать и более развернутый ответ оппоненту. Но я надеюсь, что дискуссия на страницах “Народной Воли” будет продолжена и многое скажут другие читатели.

Иван ДАНИЛОВ, профессор.

P.S. Еврейский плебс активно сотрудничал с органами НКВД в 1939—1940 годах и предавал своих соседей — членов ОУН. Родственники арестованных и другие жители Львова могли мстить евреям — сотрудникам НКВД, не успевшим бежать на восток из-за стремительного отступления Красной Армии. Такую ситуацию я наблюдал в Пинске в 1939—1940 годах.

ОТ РЕДАКЦИИ

“Народная Воля” не расставляет точки над “і”, а дает возможность читателям продолжить дискуссию. Просьба одна — руководствоваться не столько эмоциями, сколько фактами, аргументами, глубоким анализом.

ДИСКУССИЯ

Степан Бандера: правда, полуправда и мифы

В связи с революционными событиями в Украине в центре внимания вновь оказалась на слуху фигура Степана Бандеры.

Московские комментаторы и участники пророссийских митингов в Крыму однозначно называют тех, кто пришел к власти в Киеве, “бандеровцами”, представляя последнего как исчадие ада.

Малосведущие люди часто говорят не “бандеровцы”, а “бендеровцы”, возможно, из-за подсознательной ассоциации с Остапом Бендером.

По оценкам наблюдателей, поклонники лидера ОУН-УПА составляют лишь один, и далеко не самый многочисленный сегмент “оранжевого” движения, и привлекают внимание благодаря радикализму и эпатажу. В условиях нормального избирательного процесса шансов оказаться на коне у них нет. Это страшилка для дискредитации сторонников европейского выбора. Что касается самого Бандеры, в представлениях о нем тесно переплетены правда, полуправда и мифы.



Бандера — идейный сторонник украинской независимости

Из польской тюрьмы, где он отбывал пожизненный срок за организацию убийства министра внутренних дел Польши Бронислава Перацкого, Бандеру освободили немцы.

Однако Бандера постоянно публично утверждал, что украинцы должны рассчитывать только на себя, поскольку никто в независимой Украине не заинтересован, и любое сотрудничество с Берлином может быть только тактическим и временным. На этой почве он разошелся с прогермански настроенным официальным лидером ОУН Андреем Мельником, которого, в отличие от Бандеры, современные украинские националисты не популяризируют.

В феврале 1940 года организация раскололась на два крыла, которые так и назывались: ОУН(М) и ОУН(Б). Весной 1941 года ОУН(Б) создала на территории Польши Украинский легион в составе батальонов “Нахтигаль” и “Роланд” общей численностью 800 человек. Процессом руководили Ярослав Стецько, Мыкола Лебедь и Роман Шухевич. Бандера прямого участия не принимал, однако трудно представить, что ближайшие сподвижники действовали без его согласия.

С германской стороны формирование батальонов курировал абвер. Адмирал Канарис считал бандеровцев сложными партнерами, зато людьми дела. По некоторым данным, он находил целесообразным создание ОУНовского государства и вполне мог дать Бандере и его окружению некие обещания.

В ночь на 30 июня 1941 года батальон “Нахтигаль” вступил во Львов с частями вермахта. В тот же день соратники Бандеры во главе со Стецько на собрании в львовском оперном театре провозгласили “Акт возрождения Украинского государства”.

Как писал впоследствии активный участник и историк ОУНовского движения Лев Шанковский, организация *“готова была к сотрудничеству с Германией для совместной борьбы против Москвы”,* но только в случае признания украинской независимости. Однако Гитлер пришел в ярость и приказал *“растоптать тех, кто допустил это славянское свинство”.*

5 июля Бандера был арестован в Кракове и помещен в концлагерь Заксенхаузен. Там он провел три с лишним года в одиночной камере — правда, в специальном отделении для “политических персон”.

Советский писатель Юлиан Семенов в романе “Третья карта” представил случившееся как операцию германских спецслужб с дальним прицелом, чтобы создать Бандере авторитет в глазах украинцев, но доказательств этому нет. Позиция Гитлера по отношению к любой славянской государственности общеизвестна. Кроме того, по мнению ряда историков, руководители СД, как говорится, “накрутили” его, чтобы нанести удар по конкурентам из абвера.

В своих пропагандистских листовках немцы называли Бандеру агентом Сталина. ОУН(Б) и созданная в октябре 1942 года Украинская повстанческая армия (УПА) находились на нелегальном положении, но фактически поддерживали с немцами неформальное перемирие.

25 сентября 1944 года, когда терпевший поражение рейх цеплялся за любую соломинку, германские власти освободили Бандеру, привезли в Берлин и предложили сотрудничество, однако он выдвинул непременным условием признание “Акта о возрождении”. Соглашение не было заключено, и до конца войны Бандера находился на территории Германии в неопределенном статусе.

Польско-еврейский погром во Львове

Согласно выводам правительственной комиссии по изучению деятельности ОУН и УПА, созданной в 1997 году по распоряжению президента Украины Леонида Кучмы, убийства евреев, польской интеллигенции и сторонников советской власти в первые дни оккупации Львова, известные как “резня львовских профессоров”, были делом рук СД и националистически настроенной неорганизованной толпы.

Официальных украинских историков можно подозревать в необъективности, однако известно, что сразу после провозглашения “Акта о возрождении” личный состав “Нахтигаля” был отправлен в недельное увольнение, а его немецкий куратор Теодор Оберлендер переведен с понижением в Прагу.

Ряд исследователей не исключают, что среди погромщиков могли быть военнослужащие “Нахтигаля” в гражданской одежде. Версия об ответственности “Нахтигаля” была выдвинута в СССР в 1960 году и направлена в основном против Оберлендера, который в то время занимал пост министра по делам перемещенных лиц в правительстве Конрада Аденауэра.

Накануне оставления Львова НКВД расстрелял 2466 узников местной тюрьмы. Массовые ликвидации прошли и в других городах западной Украины. В Дрогобыче *“убыли по первой категории”* 1101 человек, в Станиславе (ныне Ивано-Франковск) 1000, в Тернополе — 674, в Ровно — 230 человек. Среди убитых оказался родной брат Романа Шухевича.

“Поскольку это происходило в момент отступления под огнем противника, то не везде работники тюрем смогли тщательно закопать трупы и замаскировать внешне”, — докладывал 12 июля в Москву начальник тюремного управления НКВД Украины А.Филиппов.

Смрад от разлагающихся на летней жаре тел стоял такой, что немцы работали в помещениях львовской тюрьмы в противогазах. Доступ туда был немедленно открыт для населения, что во многом и спровоцировало погром. О страшных находках Геббельс широко оповестил прессу нейтральных стран. Информация прочно запечатлелась в сознании мировой общественности. По мнению ряда историков, власти СССР решили свалить в одну кучу нацистские и свои собственные зверства и заодно возложить вину на “Нахтигаль”.

Бандеровцы и дивизия СС «Галичина» — не одно и то же

Дивизия “Галичина”, сформированная в апреле 1943 года германскими оккупационными властями из местных добровольцев, никакого отношения к ОУН-УПА не имела. Попытки подвести Бандеру и его сторонников под решения Нюрнбергского трибунала касательно СС рассчитаны на неосведомленных людей.

“Галичина” принадлежала к так называемым Waffen-SS и предназначалась для использования на фронте. В июле 1944 года дивизия была разбита Красной Армией под Бродами. Ее потрепанные остатки немцы отвели в тыл и задействовали против словацких и югославских партизан. В феврале 1944 года один из полков дивизии участвовал в уничтожении польских сел Подкамень и Гута Пеняцка, где погибли в общей сложности около 800 человек.

На финальном этапе войны дивизия входила в состав 4-го танкового корпуса СС, действовавшего в Австрии. 24 апреля 1945 года существовавший в Берлине марионеточный “Украинский национальный комитет” во главе с Павлом Шандруком заявил о переходе дивизии в его подчинение, но практических последствий это не имело. На немецких картах она фигурировала как германская часть до окончания боевых действий.

8—11 мая “галичане” сдались в плен союзникам и в послевоенной борьбе в западной Украине не участвовали. Что касается дальнейшей судьбы “Нахтигаля” и “Роланда”, то немцы свели их в 201-й охранный батальон, который подчинялся не СС, а армейскому командованию и около девяти месяцев воевал с партизанами в Беларуси.

Осенью 1942 года из-за нежелания германского правительства признать суверенитет Украины личный состав 201-го батальона отказался возобновлять контракт и был отправлен по домам. Командир Роман Шухевич после допроса в гестапо также был отпущен. В 1944 году многие из них, включая Шухевича, влились в ряды антисоветского подполья.

Бандеру убил агент КГБ

15 октября 1959 года агент КГБ Богдан Сташинский встретил Бандеру в подъезде его дома в Мюнхене и выстрелил в него из специального пистолета ампулой, начиненной цианистым калием. До этого служба безопасности ОУН и западногерманская полиция предотвратили четыре покушения на лидера националистов. Секретным указом Сташинский был награжден орденом Красного Знамени.

В СССР ответственность за убийство Бандеры возложили на спецслужбы ФРГ, сочинив замысловатую версию: якобы он располагал каким-то компроматом на Оберлендера и пытался шантажировать его. Спустя два года Сташинский сдался властям ФРГ и с учетом добровольного признания получил восемь лет лишения свободы.

После возникшего международного скандала Хрущев разогнал спецотдел КГБ, занимавшийся политическими убийствами, но Москва продолжала официально отрицать свою причастность к смерти Бандеры до эпохи перестройки.

Зеркальное отражение

Согласно “Справке о количестве погибших советских граждан от рук бандитов ОУН за период 1944—1953 гг.” от 17 апреля 1973 года, подписанной председателем КГБ Украины Виталием Федорчуком, число убитых бандеровцами составило 30.676 человек, в том числе 8250 военных и силовиков.

Как следует из закрытого постановления Президиума ЦК КПСС “Вопросы западных областей Украинской ССР” от 26 мая 1953 года, власти за это же время убили 153 тысячи человек, отправили в ГУЛАГ 134 тысячи, депортировали 203 тысячи. Пострадала каждая третья-четвертая семья.

Обе стороны проявляли крайнюю жестокость.

Зафиксированы случаи, когда ОУНовцы казнили пленных, привязывая их за ноги к согнутым деревьям и разрывая на части. Писателю-коммунисту Ярославу Галану у него дома проломили голову гуцульским топориком. Убивали присланных в регион на работу людей из других частей СССР, которых бандеровцы называли “восточниками”, в том числе учителей и медиков.

Власти вешали партизан и подпольщиков на площадях и оставляли трупы на виду, чтобы схватить тех, кто попытается их похоронить. Чтобы настроить население против ОУН, спецгруппы МГБ под видом бандеровцев совершали на хуторах убийства и грабежи. Александр Солженицын в “Одном дне Ивана Денисовича” описал западноукраинского подростка с лагерным прозвищем Гопчик, которому “срок дали как взрослому за то, что бандеровцам в лес молоко носил”.

По оценкам независимых историков, Бандера был радикальным националистом по убеждениям и террористом по методам. Если бы ему удалось создать и возглавить украинское государство, оно точно не было бы либеральным и демократическим. Бандера — не та фигура, которую следует поднимать на щит, если Украина мечтает о европейском будущем.

С другой стороны, Сталин или Дзержинский являлись еще худшими преступниками, во всяком случае по числу жертв. Если некоторые россияне открыто восхваляют их и не встречают отпора со стороны общества и государства, то почему бы какой-то части украинцев не оправдывать Бандеру?

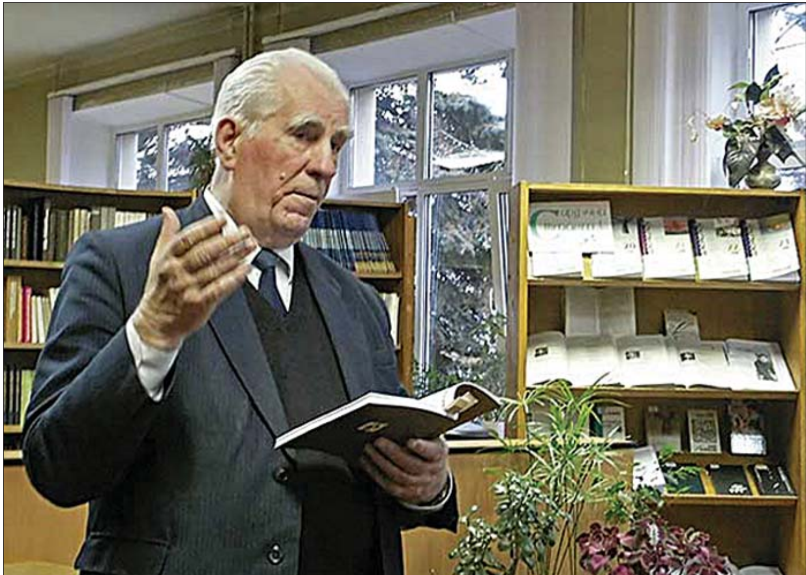
Артем КРЕЧЕТНИКОВ,
аналитик русской службы ВВС.

З ДЗЁННІКА

Ніл ГІЛЕВІЧ

У віры быцця

(Запісы розных гадоў)



(Працяг. Пачатак у №66)

З думак аб дэградацыі

Дэградацыя... І само слова нейкае рагатае, нават па гучанні непрыемнае. Але за ім, на вялікі жаль, наша рэчаіснасць, у самых розных аспектах. Вось дэградацыя маралі: дазвол на засяленне радыяцыйна забруджаных тэрыторый, на жыццё там людзей, на вытворчасць сельскагаспадарчай і іншай прадукцыі. Туды пасылаюць працаваць маладых спецыялістаў — настаўнікаў, медыкаў, аграномаў, ветэрынараў і заатэхнікаў, культасветнікаў і іншых. Маладых! З вялікай чалавечай павагай да іхняга жыццёвага лёсу. (Прабачце гэту горкую іронію.) Упоруч — дэградацыя культуры. (А можа, гэта адно і тое ж — мараль і культура? Чалавечнасць і культура? Сумленнасць і культура?) Культура размываецца ўсё больш. Усё больш траціць у грамадстве сваё становішча. Дык як жа яна будзе спрыяць яднанню і згуртаванню нацыі? Нацыянальна свядомых сіл? Чужое, наноснае, без пераборлівасці, без грэблівасці намі прынятае, — гэта антыкультура, гэта тое, што захламляе, раз'ядае і забівае беларускія душы. Як жа ім, на якім грунце згуртавацца? На росце нацыянальнай эканомікі? А хіба ён ёсць? Дзе ён?

Найвышэйшая мудрасць чалавецтва — захаванне разнастайнасці самабытных культур, багацця нацыянальна-этнічных асаблівасцяў, багацця моў, форм і жанраў мастацтва. Шлях уніфікацыі (як зліццё моў у СССР), стандартызацыі, абезаблічвання — шлях да немінучага вар'яцтва, бо калі звесці ўсё да аднаго — сярод аднастайнасці пачнецца вар'яцтва, псіхіка нармальнага чалавека не вытрывае. Ды і "ніхто не хоча паміраць" — ні адзін народ, ні адна нацыя. Чаму ж нават высокага класа інтэлігенцыя не хоча гэта зразумець? Чаму, напрыклад, расійскія пісьменнікі не разумеюць, што толькі дружба на роўных нашых народаў — рускага і беларускага — дасць жаданы для славянства вынік, чаму яны не разумеюць, што назад гісторыю не павернеш, беларускі народ не "закрыеш".

Галасуючы за дэмакратызацыю грамадства, за лібералізацыю эканомікі, за правы і свабоду для чалавека-творцы, для яго таленту і розуму, — я не галасаваў за тое, што зараз бачу, а іменна: за тое, каб і ў нас запанавала мараль "общества потребления", каб нас захлынула, накрыла з галавой брудная, смярдзючая паводка псеўдакультуры. Тое, што хлынула да нас з тэле- і кінаэкрана яшчэ ў 1960—1970-я гады і працягвае нахлынваць сёння — да культуры, за нязначным выняткам, адносін не мае: прапаганда зверства, пошласці, паскудства, цынізму на культуру працаваць не можа. І на яднанне людзей у імя справядлівасці, запанавання праўды, дабрыні і любові, чысціні і дружалюбнасці ва ўзаемаадносінах у чалавечым агульнажыцці — натуральна, не можа. Лепшае, што ў нашай маралі было, што прапагандавалася і культывавалася сродкамі мастацтва і літаратуры, праз школу і ВНУ, — адкінута як непатрэбшчына, груба адсунута ўбок як нічога не вартае ў новай сістэме каштоўнасцяў. Вылезла наперад і стала вядучым пачаткам прага нажывы — тое, што адвеку асуджала дэмакратычная па духу наша літаратура. На змену калектывізму і салідарнасці ідуць (ці ўжо прыйшлі?) індывідуалізм і эгаізм.

Руйнавалася ў стагоддзях і працягвае руйнавацца сёння беларуская каштоўнасная сістэма, усё тое, што ёсць наша традыцыйная нацыянальная культура. Прасачыце праграмы на беларускім тэле, на радыё, на эстрадных падмостках — што ўбачыце-пачуеце? Паглядзіце беларускае кіно. Паглядзіце на прылаўкі ў кнігарнях. Што ўбачыце? Беларускую кнігу? На сто кнігарань — у адной?..

Культура стваралася вякамі, руйнуецца ж — хутка, за дзесяцігоддзі, а то і за гады. Успомнім, як няўгледна хутка зруйнавалі ў 1920—1930-я гады тысячы храмаў, старажытных сядзіб з паркамі, садамі і прысадамі, як хутка, амаль вокаімгненна, зліквідавалі ў 1960—1970-я гады беларускую школу ў гарадах і пасёлках, з якім імпэтам яна дабіваецца сёння — ужо і ў вёсках, у сельскай глыбінцы.

Чахнуць і выдыхаюцца цэлыя раёны, абязлюдзелі і прыйшлі ў запусценне тысячы вёсак — бо няма імпэту для прадуктыўнай вытворчай дзейнасці, зацікаўленасці ў рупнай працы. (На лысага чорта, якім стала дзяржава, працаваць не будзем!) Прапалі многія нацыянальныя рамёствы, адмысловыя мясцовыя прафесіі, якія стваралі не толькі нацыянальнае багацце, але і фарміравалі нацыянальнае аблічча краіны (ці пэўнай мясцовасці), бо гэтак — у працы, у традыцыйных вытворчых клопатах, у звязаных з імі абрадах, звычаях, фальклоры і мове — фарміравалася і сама душа народа.

Урад у сваёй культурнай палітыцы павінен абапірацца на нацыянальна свядомыя пласты насельніцтва, на нацыянальна-патрыятычную інтэлігенцыю, якая ў стваральнай працы думае не толькі пра сябе, свой уласны дабрабыт, але і пра лёс краіны, пра яе дабрабыт, росквіт, славу. У стагоддзях беларуса не толькі вырывалі з яго прыроднага нацыянальнага духоўна-культурнага асяроддзя (а вырывалі! Тысячамі і сотнямі тысяч!), але разбуралі і знішчалі само гэта асяроддзе, каланітазарскай палітыкай вытраўлялі і забівалі — праз школу, царкву, армію, чынавенства — саму душу гэтага асяроддзя, — беларускую мову.

Колькі ж можна ўсё гэта трываць? Колькі будзе нацыя мірыцца з маральнай і культурнай дэградацыяй? Колькі можна гаварыць пра неабходнасць духоўнага адраджэння і пры гэтым адхіляць і ігнараваць такія інтэлектуальныя, творчыя сілы, якія і маглі б актывізаваць працэс гэтага адраджэння? Не выкарыстоўваць дзеля сацыяльнага, духоўнага, культурнага прагрэсу талент і розум нацыі — недаравальнае для кіраўніцтва дзяржавы недамысліе.

2002, красавік

Ці будзе калі-небудзь канец гэтаму палітычнаму бессаромству?

Шэсць стагоддзяў назад усёй Еўропе (і не толькі Еўропе) была вядома магутная дзяржава Вялікае Княства Літоўскае (поўная назва — Вялікае Княства Літоўскае, Рускае і Жамойцкае). У большыні сваёй насельнікі гэтага княства называлі сябе ліцьвінамі. Слоў *Беларусь, беларусы* нашы тагачасныя продкі не ведалі аж да пачатку XIX стагоддзя. Мы былі *ліцьвіны.* Гэта засведчана ў сотнях літаратурных помнікаў, напісаных на ліцвінскай мове — цяпер у навуковых публікацыях яна называецца старабеларускай (мова "Біблії" Скарыны, мова Буднага, Цяпінскага і іншых нашых вялікіх асветнікаў). Гэтая мова была ў Вялікім Княстве дзяржаўнай, афіцыйнай, на ёй вялася ўся дакументацыя, пісаліся кнігі, на ёй вучыліся ў школах і гэтак далей.

Але ў Масковіі — дзяржаве нашых усходніх суседзяў — жыхароў ВКЛ называлі не ліцьвінамі, а літоўцамі. Па першым, галоўным слове ў назве Княства. Так усталявалася, замацавалася і пайшло. І вось маем.

У сучаснай Расіі дзень 4 лістапада зрабілі вялікім нацыянальным святам — назвалі Днём народнага адзінства. "У гонар вызвалення Масквы ад палякаў і літоўцаў". Так і запісана. І сённяшнія рускія людзі думаюць: во, ядрона вош! Ужо тады літоўцы бралі нашу Маскву, значыць, іх тады было ў шмат разоў больш, чым цяпер! Не, летувісаў (сённяшняя саманазва народа), ці жамойцаў (так іх называлі тады — ад Жамойція) было зусім мала, зусім. Але рэч у тым, што Маскву бралі палякі і ліцьвіны, па-сучаснаму — беларусы. Можа нават быць, што ў тым паходзе на Маскву ліцьвінаў было больш, чым палякаў. Зусім лагічна, што было больш. У ВКЛ было магутнае войска, а ВКЛ было тагачаснай нашай ліцвінскай (па-сучаснаму — беларускай) дзяржавай.

Дык дакуль будзе мець месца ў сучаснай гісторыі гэта палітычнае бессаромства? Што — страшна прызнаць, што браты-беларусы хадзілі вайной на братоў-расейцаў, і таму давай назавем іх літоўцамі? Дык браты-расейцы на братоў беларусаў хадзілі яшчэ больш. Колькі беларускіх зямель захапілі і назаўсёды прысабечылі! Ну, прысабечылі — наздароўе, мы ж браты, перажывём па-брацку. Адбіраць не збіраемся, як і тыя, спакон век нашы, якія Сталін аддаў — у імя сусветнага сацыялізму — суседзям Беларусі.

Але праўду — як што было і як ёсць сёння — гаварыць трэба? Ці будзем ехаць на хлусні і далей?..

2013

(Працяг будзе.)

СОРАМ!

Хто вас будзе паважаць, калі вы не паважаеце самі сябе?



На мінулым тыдні давялося пабываць у Пінску. Божухна, што там рабілася! Як быццам нейкая вайна — увесь цэнтр раскопаны, бульдозеры, экскаватары, самазвалы... Здаецца, з усёй Беларусі будаўнікоў звезлі. Адны мяняюць каналізацыю, другія асфальтуюць вуліцы, двары, трэція ўкладваюць тратуарную плітку, чацвёртыя прыхарошваюць балконы, пятыя фарбуюць сцены... Так улады рыхтуюць горад да абласных "Дажынак", якія павінны адбыцца ў першай палове верасня.

Усё гэта добра, але мне ў вочы кінуліся шыльды назваў вуліц і плошчаў. Якіх варыянтаў толькі не ўбачыш! Вось надпіс, які быў зроблены, мабыць, яшчэ на пачатку дзевяностых, калі грамадскі рух за нацыянальнае адраджэнне набываў сілу — "вуліца Дняпроўскай флатыліі". Па-беларуску, граматна. Але так толькі ў адным месцы. Літаральна праз некалькі дзясяткаў метраў шыльда ўжо на рускай мове — "улица Днепровской флотилии". Пры гэтым ярка, чырвонымі літарамі на белым фоне.

Цэнтральная вуліца — вядома ж, імя Леніна. Гляджу: літарамі выведзена: "улица Ленина". А знізу дробным шрыфтам — "вуліца Леніна". Што за непавага да сваёй роднай мовы? Перад кім халуйства?

І гэтак па ўсім цэнтры горада. Толькі шыльды на вуліцы ў гонар знакамітага каталіцкага святара Казіміра Свёнтэка аднолькавыя па памеры і на іх аднолькавымі літарамі выведзены прозвішчы. Праўда, і тут зверху вісіць рускамоўная шыльда, а пад ёю — беларускамоўная.

Шаноўныя начальнікі горада Пінска! Чаму вы так не паважаеце палешукоў-беларусаў, якія жывуць у вядомым на ўвесь свет горадзе? Чаму вы не паважаеце самі сябе?

У такім разе так і хочацца сказаць: хто ж тады будзе паважаць вас?

Іван КУХАЛЬСКІ.

ВЗГЛЯД СО СТОРОНЫ

Преступление, которому нет прощения...

Встреча в Минске Порошенко, Путина, Лукашенко, Назарбаева, а также Эштон и других представителей ЕС еще раз подтвердила тот факт, что Россия не желает упускать своего влияния на Украину, несмотря на все циничные заявления Москвы о непричастности к событиям в этой стране, особенно в юго-восточном регионе. Именно Москва является не только причастной к тому, что там происходит, но прямым и непосредственным вдохновителем, организатором и активным участником (стороной) бандитско-террористической агрессии на территории суверенной Украины.

Петр Порошенко о мире — Путин о некой выгоде, о "содействии переговорному процессу" между Киевом и... армией, простите, головорезов с георгиевскими ленточками на одежде, объявившими Донецк, Луганск и другие прилегающие к этим центрам районы Украины своей вотчиной. Обнаженный перед всем миром Путин не желает снять маску главного "героя" трагедии, он все еще предпочитает дистанционный контроль и управление, маскируясь "по-страусиному".

Аншлюз Крыма, предшествовавшая ему поражающая мозг слушателя риторическая канонада Москвы о незавидной судьбе Украины в случае, если та ослушается, вскоре воплотились в жизнь разрывами бомб, пулеметными очередями, пожарищами и т.п., повлекшими за собою смерть тысяч и тысяч "братьев", полным разрушением инфраструктуры промышленной части важнейшего региона Украины, непрекращающимся поносом очернения всего и вся украинского; расчесыванием святой пушистости самой России, попыткой занять небесный трон миролюбивого, весьма озабоченного происходящим царя, с явным устремлением возвыситься над всем и всеми!..

Это современный пример великодержавного шовинизма России и ее реакционных "политиков"-маньяков в период обострения присущих им инстинктов, жаждущих удовлетворять свои ненасытные чрева преследованием, травлей, угнетением других народов, разжиганием национальной вражды и ненависти; выпячиванием (выворотом наизнанку) национальной исключительности, открытой агрессивной политикой угроз энергетическим холодом.

Москва снова поставила мир на грань мировой войны!

Минск еще раз показал, что происходящее в Украине — преступление не только против суверенного государства, это тяжкое преступление против человечности, которому нет прощения в веках!

Николай Иванович СЕМАШКО, полковник в запасе.

СЛУЧАЙ

Приключения автомобиля на центральной площади Минска

Когда мои итальянские соотечественники, друзья спрашивают, почему я так часто и надолго езжу в Беларусь, я им говорю, что у меня в Минске живет близкий человек (да, мы живем на две страны, теперь это нередкий вариант), а потом рассказываю такой случай.

Это было ранней весной. Мы всей семьей — я, Эвелина, дочка Мария приехали в музей Великой Отечественной войны на Октябрьскую площадь. Машину припарковали там же, без проблем, на площади у музея. Наша 5-летняя девочка, только открылись двери, выбежала из автомобиля и, как чертенок, понеслась куда-то вперед. Мы вприпрыжку за ней — рядом проспект, большое движение. Чуть поймали ребенка. Пошли в музей, с экскурсоводом провели там около двух часов. Теперь, я знаю, музей переехал, у него все новое, но и старая экспозиция меня очень взволновала.

Вышли, в общем, немного утомленные, притихшие, даже Мария-юла шла без капризов рядом. Подходим к автомобилю, и сердце мое разбивается от плохих предчувствий. Дверь явно приоткрыта. Нас обокрали?! Нас, конечно же, обокрали... Но тут мы вспоминаем, что в "погоне" за малышкой сами забыли закрыть автомобиль, лишь впопыхах щелкнули электронным замком, услышали в ответ слабый сигнал и решили, что все в порядке. А в салоне авто лежат документы, деньги, банковские карточки. Я побледнел, Эвелина округляет глаза и шепчет: "Ужас!" Мы практически в отчаянии садимся в автомобиль и обнаруживаем, что... все лежит на своих местах: документы, деньги, банковские карточки. Я в восхищении! Открытый автомобиль в центре города остался в неприкосновенности! По-моему, во многих странах Европы такое невозможно: в Швейцарии он простоял бы 10 минут, в моей родной Италии — 10 секунд, не больше. А в Минске ждал хозяев почти два часа, и из кошелька, который лежал в бардачке, не пропало ни единого цента!

Ваша размеренная, спокойная жизнь дорогого стоит, возможно, вы и сами не до конца понимаете, какое это сегодня, среди сумасшедшего мира, преимущество. Плюс экология. Я, например, живу практически в центре Минска и пью воду из-под крана — она подается нам из артезианской скважины! И, по-моему, несравненно лучше французской "Перье". А сыры, колбасы? Домашний творог с рынка? Да, есть недостатки — мне не совсем нравится современная архитектура города. Но это вопрос спорный. А что совершенно очевидно — дружелюбие, порядочность людей.

Вашу страну европейцы знают очень мало, очень однобоко — брюссельские политики "назначили" ее плохой, у нас появляется только официальная информация, которая регулярно подается под одним и тем же соусом. Но есть же свободные блогеры! Кому как не им писать про неполитику, просто жизнь и восстанавливать имидж Беларуси? Поверьте, результаты не заставили бы себя ждать.

Письмо в редакцию помогла составить моя любимая Эвелина.

Гай КИМБАЛИ.

Турин—Минск.

ЛЁСЫ

Ён бачыць сэрцам

Было гэта даўно. У прыёмнай Дзятлаўскага райвыканкама людзі чакалі аўдыенцыі са старшынёй. Побач з мамай сядзеў хлопчык гадкоў чатырох.

— Якое спакойнае дзіцятка: не бегае, не шуміць, — сказала нейкая жанчына.

— Ён сляпы... — з болем прамовіла мама.

Віталік Крэйдзіч нарадзіўся здаровым і прыгожым хлопчыкам: смугленькім, кемлівым. У сям'і ўжо падрастаў сын, а гэта быў другі. Калі яму споўнілася два гады, мама нечакана заўважыла, што адно вочка ў сына святлейшае. З пасёлка Гезгалы, дзе жывуць, павезла да дактароў у Дзятлава.

— Адтуль нас накіравалі ў Гродна, — расказвае Святлана Пятроўна. — Паставілі дыягназ: анкалагічнае захворванне. Зрабілі аперацыю, спрабавалі лячыць, і нават удалося прыпыніць хваробу. Але потым яна пачала прагрэсіраваць зноў. У чатыры гады Віталіку ўдалілі другое вочка...

З хваробай трэба было зжыцца, з лёсам змірыцца. У Бараўлянах прайшоў хіміятэрапію. Потым мама павезла сына на кансультацыю ў Маскву, але там нічым не здолелі дапамагчы.

— Я ніколі не адносілася да Віталіка як да бездапаможнага чалавека, заўсёды кажу, што ён не горшы за іншых людзей і можа многае. Словам, патрабаванні да яго ніколі не былі зніжаны, — апавядае Святлана Пятроўна. — Калі пайшоў у школу, не адставаў у вучобе ад сваіх равеснікаў, хоць і вучыўся дома. У гэтым вялікая заслуга настаўнікаў Гезгалаўскай сярэдняй школы, якія прыклалі шмат намаганняў, каб мой сын ведаў і ўмеў тое, што і іншыя дзеці.

Калі хлопчыку было 12 гадоў, у Гезгалаўскую музычную школу прыехала працаваць дырэктарам **Вольга Гаўрыш**. Яна скрыпачка. Убачыўшы аднойчы хлопчыка і даведаўшыся пра яго лёс, вырашыла вучыць ігры на скрыпцы. Вучань аказаўся на рэдкасць здольным. Ён вельмі добра вучыўся, умеў і любіў іграць, з вялікай ахвотай удзельнічаў у ансамблі скрыпачоў "Зорачкі". Разам з іншымі юнымі музыкантамі выступаў не толькі ў нашым Прынёманскім краі, але і ў розных кутках рэспублікі, мае ўзнагароды.

Аднойчы мне выпала пабываць у Гезгалаўскім доме культуры, дзе была ўрачыстасць з нагоды заканчэння навучальнага года. У зале дзеці, бацькі, настаўнікі, госці. Дырэктар школы **Эдуард Ненартовіч** і старшыня мясцовага СВК "Жукоўшчына", на тэрыторыі якога размешчаны пасёлак, **Іван Свіб** узнагароджвалі тых хлопчыкаў і дзяўчынак, якія выдатна вучацца і прымаюць актыўны ўдзел у грамадскім жыцці. Дзеці беглі на сцэну за граматай з рук дырэктара і за грашовай прэміяй з рук старшыні. Потым гэтыя салідныя, прыгожыя душой, людзі самі спусціліся са сцэны і пайшлі ў глыбіню залы, дзе сядзеў Віталік Крэйдзіч. Пад бурныя воплескі прысутных уручылі яму грамату і прэмію. У многіх на вачах стаялі слёзы...



Віталік Крэйдзіч з мамай Святланай Пятроўнай.

Калі Віталік па накіраванні бараўлянскіх дактароў быў на рэабілітацыі ў Германіі ў горадзе Брандэнбургу, пазнаёміўся з адной нямецкай сям'ёй. Спагадлівых людзей да глыбіні душы закрануў няпросты лёс беларускага хлопчыка і яны падарылі яму скрыпку. А яшчэ там, у Германіі, Віталік навучыўся працаваць з камп'ютарам па так званай размаўляючай праграме. У навушніках гучыць тое, што ён павінен рабіць, калі робіць не так — голас папраўляе. Такім чынам ён можа рамантаваць камп'ютары пры дапамозе адной вельмі складанай канструкцыі, якую называе машынай.

Пасля дзявятага класа паступіў у Гродзенскі дзяржаўны музычны каледж. Правучыўся там два гады. Жывучы ў інтэрнаце, нарваўся на людскую чэрствасць і неразуменне і вымушаны быў пакінуць вучобу, але паспеў атрымаць сярэднюю адукацыю. Тры гады быў на рэабілітацыі, удасканальваў майстэрства ігры на альце, які таксама вельмі любіць.

Сёлета Віталік Крэйдзіч паступіў у адзін з гродзенскіх каледжаў, дзе набудзе спецыяльнасць аператара-праграміста. Пра гэта паклапацілася старшыня абласнога праўлення грамадскага аб'яднання інвалідаў па зроку **Ірына Новікава**, якая па дабрыні душэўнай вельмі стараецца дапамагчы ўсім, хто трапіў у бяду.

З гадамі тата Віталіка не вытрымаў выпрабавання горам і сышоў з сям'і. Затое мама! Такой жанчыне варта пакланіцца. Яна годна трымае ўдары лёсу і застаецца для траіх сваіх сыноў разумным дарадчыкам, надзейнай апорай і маяком, які асвятляе іх жыццёвы шлях. Старэйшы сын Аляксандр жыве і працуе ў Гродне, а самы малодшы Руслан яшчэ вучыцца ў школе.

Святлана Крэйдзіч нядаўна стала старшынёй Дзятлаўскага раённага аддзялення таварыства інвалідаў па зроку. Працуе на паўстаўкі і тры разы ў тыдзень прыязджае з Гезгал у райцэнтр. Разам з мамай прыязджае і Віталік. Ён прыняў актыўны ўдзел у стварэнні сайта інвалідаў па зроку, мае сяброў у многіх краінах свету. У многім дзякуючы інтэрнэту.

У Віталіка Крэйдзіча няма вачэй, але ён бачыць сэрцам. Бог надзяліў яго музычнымі і вакальнымі здольнасцямі. У мінулым годзе выступаў на "Славянскім базары ў Віцебску".

А яшчэ ён выдатны псіхолаг. Людзі, страціўшы зрок, часта ўпадаюць у адчай. Варта ім некалькі разоў пагутарыць з гэтым разумным і мудрым хлопцам, і адчай адступае. Людзі ведаюць, што яго словы не проста суцяшэнне, што ён сам апынуўся у такім жа становішчы і выстаяў, перамог каварную хваробу і працягвае жыць цікава, з вялікай карысцю для людзей.

Леанарда ЮРГІЛЕВІЧ.

Дзятлаўскі раён.

ДАЛЁКАЕ—БЛІЗКАЕ

П'яны воўк

У жыцці кожнага сяла бываюць падзеі трагічныя, драматычныя, камічныя, — хаця часам і здаецца, што ніякіх падзей не адбываецца наогул.

Здарылася гэта гадоў 15 назад.

Чутка, што ў Здудзічы едзе міліцыя, каб адшукаць прылады для самагонаварэння, разнеслася па сяле імгненна. У каго былі брага ці самагонны апарат, пастараліся ад іх пазбавіцца. Хтосьці схаваў, хтосьці закапаў, а хтосьці вывез літраў дзвесце брагі ды проста выліў у хвойніку, які пачынаўся адразу за сялом.

Міліцыя нічога не знайшла, затое знайшоў воўк, які часценька наведваў гэты канец вёскі, але ж па начах. Ён, напэўна, быў вельмі галодны, бо стаў частавацца брагай і еў яе, аж пакуль не ап'янеў. А п'янаму і мора па калена, і яму захацелася, напэўна, пагуляць сярод белага дня ў вёсцы, — а можа, пашукаць смачнай закускі. І ён адправіўся ў вёску, да якой было лапай падаць. А там стаў ганяцца за сваімі прыручанымі сабратамі ды людзей пужаць.

"Шалёны воўк у сяле!" — сталі крычаць людзі, а адна кабета пабегла да паляўнічага Лаўрына. Той толькі збіраўся абедаць, паставіў на стол пляшку самагонкі, як убягае кабета і крычыць: "Лаўрышка, там воўк шалёны!". Лаўрын сумна глядзіць на пляшку, адстаўляе ўбок яе і кажа: "Ну, з табой я разбяруся потым, а зараз пайду разбірацца з ваўком". Бярэ сваю стрэльбу, нож і выходзіць на вуліцу.

Шукаць бедалагу доўга не прыйшлося. Меткім стрэлам ён быў забіты напавал і нават не паспеў спытаць "За што?".

Лаўрын падышоў да ваўка, узяў яго за вуха, прыпадняў галаву, каб убачыць пену на яго пашчы, але замест гэтага пачуў такі знаёмы і прыемны пах брагі. "Э-э-э... — сказаў Лаўрын суседзям, — ды ён п'яны, як наш Федзя". Дастаў паляўнічы нож, зняў скуру. А астанкі ваўка зацягнулі ў хвойнік і закапалі.

Але ж слых пра шалёнага ваўка разнёсся па наваколлі і неўзабаве ў сяло прыехалі з райсанстанцыі. Узялі пробы на бешанства і, хоць вынікі былі адмоўнымі, прапісалі Лаўрыну нямала ўколаў. Так што пляшкі ён не бачыў пасля больш за месяц...

Леанід Рыгоравіч БАСТУНЕЦ, жыхар Мінска.

ПОСТСКРИПТУМ

Демонстрация миролюбия



На встрече в Минске Путин предложил содействие в организации переговоров между Киевом и сепаратистами при условии прекращения огня, что означало бы закрепление де-факто независимого существования Донецкой и Луганской областей.

Порошенко настаивал на претворении в жизнь своего мирного плана, выдвинутого в июне: разоружение повстанцев и самоликвидация их “республик” в обмен на автономию, досрочные выборы губернаторов, официальный статус русского языка, экономическое восстановление региона и амнистию участникам боевых действий. Правда, вскользь заметил, что готов рассматривать и другие варианты.

По оценкам аналитиков, Москва и Киев не созрели до существенных уступок друг другу и согласились на встречу в основном ради демонстрации миролюбия.

Директор Центра комплексных европейских и международных исследований Высшей школы экономики Тимофей Бордачев полагает, что в глазах Путина *“Порошенко — не тот партнер, с которым нужно обсуждать вопросы мира”*, и российский президент желает решать их с Бараком Обамой.

Непонятно, с какой стати вашингтонская администрация изменила бы вдруг своим принципам и заключила за спиной Украины некую закулисную сделку с Москвой. Над американцами, так же как над европейцами, как говорится, не каплет.

Однако не каплет и над Путиным. Во всяком случае, судя по его действиям, похоже, что он именно так и думает. В Минске российский президент говорил в основном об экономических последствиях евроинтеграции Украины. Урегулирование вооруженного конфликта, по его словам, это дело самой Украины, Донецка, Луганска”.

Скорее всего неспешность и нарочитое самоустранение объясняются не ожиданием каких-то шагов от Запада, а реальной обстановкой на востоке Украины. В недавнем интервью Русской службе Би-Би-Си киевский политолог **Сергей Таран** высказал мнение, что повлиять на позицию Путина могут только успехи украинской армии.

Кто кого?

Информация из зоны боев поступает противоречивая, и, по понятным причинам, трудно поддающаяся проверке.

Представители сепаратистов заявили об окружении пяти тысяч украинских военнослужащих возле населенных пунктов Оленевка, Успенка и Амвросиевка.

По всем канонам военной науки во избежание прорыва численность войск в кольце должна значительно превосходить количество окруженных. Сколько же людей воюют на стороне повстанцев? Вряд ли целые дивизии. Остается предположить, что либо попавших в “котел” в разы меньше, либо положение в районе никому не известных Оленевки и Успенки напоминает старый анекдот: “Я медведя поймал! — Так тащи его сюда! — Да он не пускает!”.

С другой стороны, украинское командование доложило об “уничтожении” за последние дни 225 бойцов самопровозглашенной ДНР. Как это они так точно подсчитали? Известно, что, если сложить заявленные потери вермахта из ежедневных сводок Совинформбюро, то к середине 1943 года в Германии вообще должно было кончиться население.

Вместе с тем возникает впечатление, что обстановка складывается не в пользу Украины, и время работает не на нее, отмечается на сайте Би-Би-Си.

В Украине началась кампания по выборам в Верховную Раду

В Украине стартовала кампания по проведению внеочередных выборов в Верховную Раду, намеченных на 26 октября.

Согласно действующему законодательству, выборы будут проходить по смешанной системе.

Жители аннексированного Россией Крыма смогут проголосовать на материковой части Украины за кандидатов по партийным спискам. Голосовать за кандидатов, выдвинутых по мажоритарной системе, они не смогут. Поэтому в составе нового парламента будет на 12 депутатов меньше — 438 из 450 избранников.

ЦИК должен огласить результаты выборов до 10 ноября.

СТАЛА ВЯДОМА...

ААН асуджае злачынствы, учыненыя сіламі самаабвешчанай «Ісламскай дзяржавы» на поўначы Ірака

Вярхоўны камісар ААН па правах чалавека **Наві Пілэй** выступіла з заявай. Яна адзначыла жудасныя злачынствы, якія былі ўчынены сіламі самаабвешчанай “Ісламскай дзяржавы” на поўначы Ірака.

У якасці прыкладу яна прывяла падзеі 10 чэрвеня, калі 670 зняволеных у турме ў Масуле былі забіты баевікамі „Ісламскай дзяржавы”.

„Жорсткія і сістэматычныя забойствы грамадзянскіх асоб, пасля ранейшай праверкі іх рэлігійнай прыналежнасці, можна разглядаць як ваенныя злачынствы і злачынствы супраць чалавецтва”, — піша Вярхоўны камісар ААН па правах чалавека.

ПОЛЬСКІ АДКАЗ

Не хочаце купляць — аддадзім бясплатна

Палякі намераны адправіць свой гуманітарны канвой у Расію.

5 фур, у іх 40 тысяч кілаграмаў польскіх яблыкаў. Гэтак будзе выглядаць канвой, які з Польшчы плануецца выслаць у Калінінградскую вобласць. Гэта адказ палякаў на забарону імпарту польскай садавіны і гародніны ў Расію ды гэтак званы былы расійскі канвой ва Украіну.

РЭДКІ ВЫПАДАК

Раптоўна накінулася на шафёра

Тры разбітыя аўтамабілі і перакрытая дарога амаль на дзве гадзіны — гэта фінал нападу мышы на кіроўцу БМВ у Любартаве ў Люблінскім ваяводстве. Паліцыя спачатку не паверыла 54-гадоваму кіроўцу, які тлумачыў, што ён з’ехаў на сустрэчную паласу, калі спрабаваў скінуць з сябе звярка, які раптам накінуўся на яго. Работнікі ДАІ паверылі, калі ў машыне ўбачылі труп мышкі на сядзенні пасажыра.

КОГДА ВЕРСТАЛСЯ НОМЕР

Порошенко объявил, что российские войска вошли в Украину

*Президент Украины **Петр Порошенко** в четверг заявил, что российские войска вошли в Украину, и созвал экстренное заседание Совета национальной безопасности и обороны (СНБО) для обсуждения следующих шагов в кризисной ситуации.*

Ввиду создавшейся обстановки он отменил визит в Турцию.

“Я принял решение отменить рабочий визит в Турецкую Республику в связи с резким обострением ситуации в Донецкой области, в частности, в Амвросиевке и Старобешево, поскольку фактически произошло введение российских войск в Украину”, — говорится в заявлении Порошенко, размещенном на официальном сайте президента Украины.

Тем временем СНБО Украины в четверг заявил, что приграничный город Новоазовск и ряд других населенных пунктов на юго-востоке страны взяты под контроль российскими войсками, которые вместе с сепаратистами организовали контрнаступление.

В заявлении говорится, что подразделения украинских силовиков были выведены из Новоазовска “для сохранения жизни” военных и направлены в подкрепление войскам в Мариуполе.

Премьер-министр ДНР **Александр Захарченко** признал, что в рядах сепаратистов воюет 3000—4000 россиян.

Президент Петр Порошенко вчера попросил созвать срочное заседание Совета Безопасности ООН для обсуждения ситуации.

Президент Франции **Франсуа Олланд** назвал неприемлемой и недопустимой ситуацию, при которой окажется, что в Украине действительно могут действовать российские войска.

Андрей СЕРГЕЕВ.

ТАМ, ЗА ОКЕАНОМ

Венесуэльская диета

На днях руководство Венесуэлы заявило о введении биометрической регистрации при покупке основных продуктов питания.



Новость кажется из области невероятного — в мирное время у граждан страны в магазинах при покупке товара будут считывать отпечатки пальцев. Как объяснил глава верховного управления по защите общественно-экономических прав Андрес Элой Мендес, такая мера необходима для упорядочивания торговли дефицитными товарами. Проще говоря, все это делается для того, чтобы человек не покупал более одного раза в неделю один и тот же продукт питания — речь идет о базовых продуктах питания. Муке, молоке и других.

Отчего такие ограничения?

Все просто. Строительство социализма XXI века по представлениям Чавеса и по кубинским лекалам здорово подорвало экономику Венесуэлы, деньги стремительно обесцениваются. Народ начал массово вывозить продукты питания в соседнюю Колумбию, зарабатывая на приличной курсовой разнице. Президент Мадуро заявил, что 40% производимых в стране базовых продуктов питания и большое количество бензина (очень дешевого в Венесуэле, стоимость литра бензина составляет 0,01 евро по официальному курсу!) вывозятся в страну-соседку. Пока решено закрывать пограничные переходы на ночь. На границу в срочном порядке отправлены 17 тысяч солдат и 12 тысяч полицейских. Генерал Падрино Лопес заявил: с начала года задержана 21 тысяча тонн продовольствия и 40 миллионов литров бензина, что намного больше, чем за весь предыдущий год. Рапортуют о первых успехах и нескольких сотнях задержанных контрабандистов из местных жителей.

Сами жители говорят о продажных чиновниках таможни, пропускающих груженные продовольствием машины. Население все более раздражено. Упрекают свои власти в том, что те лишь контролировать и могут. Логичным казалось бы нарастить производство и завалить соседнюю страну продуктами, но при строительстве социализма все получается по-другому.

В нефтеносной Венесуэле революционная инфляция — под 60% в год. В то же время газеты сообщают об увеличении расходов президента страны на 40%. На благо народа трудятся 37 министров и 107 их замов из вертикали власти, не говоря уже о бюджетниках в погонах. Провалы в экономике и неэффективное управление на разных уровнях на пути к социализму подвели Венесуэлу почти к “военному коммунизму”. Президент Венесуэлы Николас Мадуро недавно летал поздравить, а заодно и проконсультироваться у своего кубинского товарища-кумира Фиделя Кастро, как жить дальше. Как сообщается, встреча лидеров продолжалась шесть часов. Кубинские революционеры, упорно строящие социализм, имеют многолетний опыт применения карточной системы на продукты. Теперь страна, одна из основателей ОПЕК, вводит нечто похожее, только с поправкой на современные технологии — это будет биометрическая карточная система!

...Забавны исторические выверты — Россия может себя напоить вволю, а прокормить от пуза не может, а сейчас и вовсе переходит на особый рекомендованный Кремлем режим питания. Венесуэла переводит население на незавидную “социалистическую диету”. И долгие годы обе страны имеют огромную нефте- и газодобычу.

Леонид ДОКУЧАЕВ.

УРОКИ ИСТОРИИ

Европа-2014 должна быть умнее Европы-1914

Сто лет назад началась Первая мировая война. Европейцам стоило бы не забывать об этом и делать ставку на дипломатию, а не на оружие, считает Сара ЮДИТ ХОФМАН в статье на сайте “Немецкой волны”. Чтобы однажды, годы спустя, в учебниках истории, по которым будут учиться наши потомки, не прочитать: “В 1914 году все началось с Сараево, а в 2014 году — с Крыма”.

1 августа 1914 года Германия объявила войну России. Кайзер Вильгельм II в своем обращении к народу, произнесенном 31 июля, изобразил себя жертвой: *“Если наш сосед не желает иначе, если он не дает нам жить в мире, то я молю бога о том, чтобы наш добрый немецкий меч одержал победу в этой тяжелой войне!”* В итоге Германия объявила войну Франции и напала на нейтральную Бельгию.

Теракт в Сараево произошел примерно за месяц до того и привел к кризису во взаимоотношениях между европейскими государствами. Но неужели в течение этого месяца не было возможностей дипломатического урегулирования этого кризиса? Конечно, на риторический вопрос “что было бы, если...” невозможно дать точного ответа. Но ясно одно: война, на которую Вильгельм отправил свой народ, продлилась четыре года и унесла 15 миллионов жизней. Первая мировая война перевернула мир с ног на голову, причем надолго.

Стала ли Первая мировая война, эта, по выражению историков, *“ключевая катастрофа XX века”*, уроком для мирового сообщества? И на этот вопрос тоже невозможно дать однозначный ответ. При помощи таких структур, как Евросоюз, НАТО или ОБСЕ, Европе в течение почти 70 лет удавалось избегать крупных межгосударственных конфликтов. Это большое достижение.

Но сегодня снова идет война. И совсем рядом. В Украине пророссийские сепаратисты ведут бои против украинской армии.

Чаще всего гибнут невинные, как те, кто находился на борту малайзийского лайнера, недавно сбитого над территорией Украины. Или как большая часть населения сектора Газа, цинично используемых боевиками ХАМАС в качестве живого щита.

Риторика воюющих сторон при этом за сто лет не изменилась: “Агрессоры — не мы! На нас напали! А народ имеет право за себя постоять!”.

По окончании войны земли и страны “разделывали”, как куски мяса на разделочной доске: обозначенные тогда границы до сих пор провоцируют конфликты. Первая мировая определила ход дальнейшей истории XX столетия. Всего через несколько лет после ее окончания начнется победоносный марш национал-социалистов. За ним последуют Вторая мировая война и Холокост.

В эти памятные дни Европе следует открыть глаза и вспомнить о том, какие события первой половины прошлого века привели к величайшим преступлениям в истории человечества. Вспомнить для того, чтобы в XXI веке не повторить тех же ошибок. Чтобы однажды, годы спустя, в учебниках истории, по которым будут учиться наши потомки, не прочитать: “В 1914 году все началось с Сараево, а в 2014 году — с Крыма”.

БЛИЖНИЙ ВОСТОК

И ХАМАС, и Израиль считают, что победили

В секторе Газа сторонники ХАМАС вышли отмечать свою победу. Именно так представляет итоги семинедельного противостояния с Израилем верхушка группировки, официально признанной ЕС и США террористической. В ходе марша палестинцы с гордостью демонстрировали свое главное оружие — ракеты, которыми они атакуют израильские города.

Исмаил Хания, лидер ХАМАС: “В ходе этой пятидесятиоднодневной войны ХАМАС и наше движение сопротивления одержали победу. Они начали войну ударами по Хайфе и закончили войну ударами по Хайфе”.

В Израиле, наоборот, считают ХАМАС проигравшей стороной, так как группировка фактически не добилась ни одного из условий прекращения огня, которые выдвигала ранее. Премьер-министр Нетаньяху уверен, что инфраструктуре террора, прежде всего системе подземных туннелей, нанесен самый серьезный удар за все время существования группировки.

УТОЧНЕНИЕ

О «Марше побежденных»

В моей статье “За порогом ненависти” (“Народная Воля”, 26 августа) указано, что пленных немцев провели по центру Москвы в 1943 году. Это допущенная мной ошибка. На самом деле так называемый “Марш побежденных” состоялся 17 июля 1944 года, вскоре после того как была проведена белорусская операция “Багратион” и в плен попали сотни тысяч немецких солдат и офицеров.

Семен БУКЧИН.

НЕЗАШОРАНЫМ ВОКАМ

Эпізод на варшаўскім вакзале

Сведкам гэтай сцэны я зрабіўся выпадкова. Прыехаўшы з Украіны а 4-й раніцы, мусіў перачакаць на Цэнтральным варшаўскім вакзале некалькі гадзін да свайго аўтобуса, які меўся адправіцца з вуліцы Віляноўскай на Кракаў. Я зайшоў у вакзальную чакальню і стаў шукаць месца. На большасці сядзенняў чакальні людзі прылеглі падрамаць, але неўзабаве я ўсё-такі ўладкаваўся, выцягнуў ноўтбук, стаў праглядаць апошнія навіны. Праз некалькі хвілін у чакальню ўвайшлі два вакзальныя ахоўнікі ў адпаведнай форме з бэджамі. Яны сталі будзіць тых людзей, якія ім падаваліся “асобамі без вызначанага месца жыхарства” і пытацца ў іх, куды яны збіраюцца выязджаць і калі тое можа адбыцца. Недалёка ад мяне сядзеў немалады чалавек з пышнай барадою, які таксама прыцягнуў увагу ахоўнікаў. Далейшыя размовы я пастараўся як мага больш дакладна занатаваць.

Ахоўнік: — Вельмішаноўны пане, мы вас чарговы раз бачым тут. Куды вы збіраецеся ехаць і ці не можаце паказаць нам ваш білет? Бо чакальная зала прызначана для асоб, якія збіраюцца выязджаць з гэтага вакзала.

Чалавек з барадою: — У мяне няма білета, але я не абавязаны яго мець. Я свабодны чалавек, грамадзянін Польшчы і Еўропы і маю права знаходзіцца там, дзе я захачу.

Ахоўнік: — Мы вас бачым тут якую ўжо ноч. Вакзальная чакальня — гэта не начлежка, а спіс адрасоў варшаўскіх дамоў для бяздомных вы можаце знайсці ў іншым памяшканні станцыі.

Чалавек з барадою: — Я не жадаю з вамі далей размаўляць... Я маю свае правы і ведаю іх.

Ахоўнік: — У такім разе мы вымушаны будзем адвесці вас да дзяжурнага пракурора і скласці для яго пратакол пра парушэнне правіла карыстання вакзальнай чакальнай залай.

Чалавек на суседняй лаўцы: — Што вы дачапіліся да чалавека?.. (*Далей ідуць нецэнзурныя выразы, якія я тут не цытую.* — **Л. Б.**).

Ахоўнік: — Мы выконваем свае абавязкі і вельмі просім вас, пане, не ўжываць тут лаянкі. (*Звяртаючыся да нас, іншых прысутных у чакальні.*) Шаноўнае спадарства, гэты спадар, на жаль, прыходзіць сюды кожную ноч, мае неахайны выгляд, і мы ўжо не раз вялі з ім падобныя размовы. (*Зноў звяртаючыся да чалавека з барадою.*) Просім вас, пане, прайсці з намі ў памяшканне дзяжурнага пракурора.

Чалавек з барадою: — Нікуды я не пайду! (*Хапаецца абедзвюма рукамі за сядзенне.*) І вывесці сябе не дам!

Ахоўнік: — Тады мы будзем вымушаны выклікаць паліцыю.

Праз некалькі хвілін у зале з’явіліся два паліцыянты. Адзін, старэйшага звання, прадоўжыў дыялог з чалавекам з барадою.

Паліцыянт: — Шаноўны пане, правілы знаходжання асоб у чакальні прадугледжваюць, што ў выпадку неабходнасці ахоўнікі вакзала могуць запатрабаваць ад любой прысутнай тут асобы дакумент, які пацвярджае, што вы чакаеце тут свайго цягніка або знаходзіцеся тут у якасці транзітнага пасажыра.

Чалавек з барадою: — Я, пане паліцыянт, маю права ездзіць бясплатна на цягніках прыгарадных маршрутаў, таму не маю білета і не збіраюся яго мець. Акрамя таго, я працую... то тут, пад Варшавай, то яшчэ недзе, і вось, я рыхтуюся ехаць на працу.

Паліцыянт: — Прыгарадныя цягнікі адпраўляюцца з вакзала “Варшава-Сьрудмесце”, і вам трэба было б чакаць свой цягнік там.

Чалавек з барадою: — Я грамадзянін Польшчы і дэмакратычнай Еўропы. Маю права знаходзіцца там, дзе я хачу!

Паліцыянт: — А ці ёсць у вас дакумент, які пацвярджаў бы вашу асобу? (*Чалавек з барадою падае паліцыянту нейкую паперку*). Але гэта не зусім тое. Мы просім вас пайсці з намі да дзяжурнага пракурора, які вызначыць вашу асобу і пры неабходнасці скіруе справу ў судовую інстанцыю.

Чалавек з барадою: — Нікуды я не пайду і не дазволю вам парушаць маіх правоў свабоднага чалавека! Калі вы будзеце мяне выводзіць сілаю, я паскарджуся на вас.

На жаль, у гэты момант мне спатрэбілася на некалькі хвілін выйсці з вакзальнай чакальні, і далейшай размовы паліцыянтаў ды вакзальных ахоўнікаў з упартым наведнікам чакальні я не чуў. Але калі я праз нейкі час праходзіў каля шкляных дзвярэй чакальні, то бачыў, як дыялог чалавека з барадою з ахоўнікамі парадку працягваўся.

І тут мне ўзгадаўся эпізод з майго ўласнага жыцця ў маёй роднай Беларусі. Пасля чарговай падзеі мінскай пратэстнай “гарачай вясны” 1996 года я вярнуўся дадому позна, каля 22-х гадзін, і ўжо праз некалькі хвілін у дзверы маёй сціплай кватэры на вуліцы Гая гучна пастукаліся. Да дзвярэй падышла жонка, запыталася і пачула ў адказ камандзірскі голас: “Адчыняйце, а калі не адчыніце, выб’ем дзверы!” Жонка пачала выпытваць, у чым прычына такога позняга візіту, а я хуценька набраў нумар майго тагачаснага адваката спадарыні Надзеі Дударавай. Адвакат паведаміла мне, што пасля 22-х гадзін ночы я маю права не весці перамоў з праваахоўнікамі і параіла распрануцца і легчы ў пасцель, што я хуценька і зрабіў. Урэшце, жонка адчыніла ўваходныя дзверы і праз хвілю ў маім пакоі з’явіўся цэлы нарад міліцыянераў на чале з супрацоўнікам Цэнтральнага райаддзела мінскай міліцыі маёрам Анатолем Прузаном (я ведаў яго, бо ён ужо перад тым затрымліваў мяне за ўдзел у мірным пікеце пад будынкам расійскага пасольства). На маё пытанне, чым я абавязаны такім познім візітам міліцыі ў маю кватэру, нейкая асоба ў цывільным, якая, дарэчы, адмовілася назваць сваё прозвішча, сказала: “Збірайцеся! Паедзем у аддзел міліцыі — там раскажам!” Тады я папрасіў выпісаць мне позву і паабяцаў з самай раніцы назаўтра прыйсці ў той кабінет, які будзе ўказаны ў позве. Не даслухаўшы мяне, асоба ў цывільным загадала міліцыянерам: “Выносьце яго!” І тут, нягледзячы на мае і жончыны пратэсты, мяне, раздзетага, падхапіла шэсць дужых рук. Яшчэ праз якую хвіліну мяне літаральна закінулі ў міліцэйскі “уазік”. У аддзяленні міліцыі мяне хутка “афармілі” на адпраўку ў ізалятар па вуліцы Акрэсціна і адправілі туды — што праўда, дачакаўшыся, пакуль жонка прывезла з дому маю верхнюю вопратку. Перад тым у міліцыі я нечакана для сябе даведаўся, што за некалькі дзён перад тым в.а. суддзі Савецкага раёна горада Мінска з прозвішчам Крывалапаў у маёй адсутнасці (што пярэчыла тагачасным законам) вынес мне прысуд на пяць сутак арышту “за парушэнне правіл удзелу ў масавых акцыях”, і зараз я мусіў адседзець гэты тэрмін на вуліцы Акрэсціна. Ну, а мая жонка мусіла тэлефанаваць позна ўвечары дырэктару Беларускага ліцэя Уладзіміру Коласу, каб паведаміць яму, што настаўнік літаратуры Лявон Баршчэўскі назаўтра ніяк не зможа правесці шэсць запланаваных раскладам урокаў з дзецьмі 8—10-х класаў.

Падзеі 1996 года былі, аднак, толькі пачаткам жыцця ў незалежнай Беларусі не па законе, а “па паняццях”, і мае тагачасныя прыгоды не ідуць у ніякае параўнанне з тым, што пазней мусілі перажыць палітвязні Хадыка і Шчукін, Сіўчык і Ганчар, Казулін і Саннікаў, Дашкевіч і Палажанка, Някляеў і Статкевіч... Але паводзіны беларускіх міліцыянераў ужо ў тым досыць далёкім ад нас 1996 годзе аніяк не параўнаеш з паводзінамі польскіх ахоўнікаў парадку жнівеньскай раніцай 2014 года на варшаўскім вакзале...

Лявон БАРШЧЭЎСКІ,

Варшава—Кракаў.

ЗОЛОТОЙ ГОЛОС

Ангел по имени Анна

30 августа 1982 года в Варшаве на евангелическом кладбище похоронили Анну Герман. Прошло уже почти 30 лет, как ее нет, но и сегодня в нашей стране помнят и любят эту польскую звезду. В Минске 27—28 сентября по инициативе посольства Польши в Беларуси и вокального дуэта "WitaM" пройдет третий фестиваль им. Анны Герман "Эвридика". Сегодня мы решили вспомнить, какой нелегкой и яркой была жизнь Анны Герман.

Жизнь в страхе

Она родилась в день, когда католический мир отмечает праздник Святого Валентина. Родилась на одной из узких улочек пыльного узбекского городка Ургенча. Назвали ее в честь бабушки, Анной, а по меннонитской традиции, к имени Анна было добавлено Виктория. Правда, девочку, появившуюся тогда на свет, трудно было представить победительницей — слишком периферийным был Ургенч, и слишком трудно складывалась жизнь родителей малышки. Отец ее, бухгалтер Евгений Герман, был расстрелян в 1937 году, когда его дочери было немногим больше года. Его, скромного немца, арестовали по ложному доносу и осудили на 10 лет без права переписки. Ирма, его жена, тогда и не догадывалась, что значит этот приговор, и поэтому еще долго лелеяла в себе надежду увидеть своего горячо любимого Женю.

Бедная женщина осталась в Ургенче практически без поддержки — на руках с двумя детьми, Аней, ее младшим братиком Фредериком и своей мамой, Анной Фризен. В почти отчаявшемся состоянии Ирма принимает решение ехать на поиски своих родных. Она оставляет в Ургенче детей и маму и садится в поезд...

В лагере под Сталинском она нашла брата, устроилась там учительницей, и как только получила первую зарплату, сразу же перевезла маму и детей в Сталинск. Покой был недолгим — брат Ирмы умер, и бедным женщинам не было смысла оставаться жить рядом с лагерем. Они возвратились в Узбекистан. По дороге от скарлатины умер Фредерик, заболела Аня. И снова скитания: Бухара, Джамбул... Жизнь впроголодь.

В военное лихолетье судьба знакомит Ирму с молодым поляком, Германом Бернером. Он очень трепетно относился к Ирме и предложил ей, взяв его фамилию, переехать в Польшу, к его родственникам. Ирма мгновенно согласилась: это был единственный шанс выбраться из страны, в которой ее семью могли в любой момент расстрелять. Но с новым мужем, поляком Германом Бернером, прожила недолго. Он погиб в Белоруссии, сражаясь в рядах польской дивизии имени Костюшко.

В 1946 году Ирма с дочерью получили письмо от боевого товарища мужа, который предположил, что Герману Бернеру, возможно, удалось спастись. Ирма, взяв с собой дочь, отправилась на его поиски в Польшу.

Дебют в королевском костеле

Во Вроцлаве они сняли комнатку в тесной коммунальной квартирке, Ирма устроилась учительницей, а Аня пошла в школу недалеко от дома. Маленькой девочке с нуля пришлось учить польский язык, благо способности у нее к иностранным языкам были потрясающие (всего за десять лет Анна в совершенстве научится говорить не только по-польски, но и по-итальянски, по-английски, по-французски, и даже немного по-монгольски). После школы Анна решила пойти в университет и подала документы на факультет геологии.

Еще будучи студенткой, Аня начинает работать во вроцлавском самодеятельном театре "Каламбур" под руководством Шимона Шурмея (спустя почти полвека его сын, Ян Шурмей, станет режиссером фестиваля имени Анны Герман в Зеленя-Гуре). Убегая с последних лекций на репетиции "Каламбура", Аня все больше втягивалась в культурную жизнь маленького Вроцлава. А тут еще самая близкая подруга Янечка Вильк оказала ей "медвежью услугу" — втайне от Ани она отправилась в дирекцию Вроцлавской эстрады и добилась прослушивания студентки Герман.

Анна пришла, спела несколько песен по-польски, несколько по-итальянски. Реакция нулевая. "Пани Герман, а вы можете еще что-нибудь спеть?" — спросил ее известный вроцлавский актер Ян Скомпский. Девушка испугалась: обычно просьба петь еще значит полный провал. Но она запела. Прослушивание длилось минут сорок. "Спасибо, пани Анна! Извините, что заставили вас так много петь, но мы впервые вместо прослушивания попали на настоящий концерт великолепной певицы. Вы приняты!" — сказал Скомпский, пожимая руку растерявшейся от неожиданности девушке. Ей сразу же предложили ставку в 4000 злотых, и через несколько дней она уже давала первый концерт.

Збышек

Одним из теплых летних дней, когда в институтах заканчивалась сессия, молодой физик, выпускник варшавского Политехнического института был вызван в кабинет начальства: "Пан Тухольский, завтра вы едете на практику во Вроцлав. Оформите поездку надлежащим образом". Збигнев собрал вещи, и утром следующего дня вышел из поезда на центральном вокзале Вроцлава. День выдался жарким, солнце палило что есть мочи, и как назло на небе не было ни облачка. Дела на удивление Збигнев сделал быстро и чтобы не сидеть на вокзале, решил скоротать время на городском пляже.

Раздевшись на берегу реки, Збигнев оглянулся вокруг в поисках "жертвы", которой можно было бы доверить сохранность своих вещей. Никто доверия не внушал, и только располагавшаяся неподалеку высокая блондинка в белой блузке и красной юбке привлекла внимание юного физика. "Пани, вы не могли бы посторожить мои вещи, пока я буду плавать?" — спросил ее парень. "Не вижу никаких проблем" — ответила блондинка, расстилая плед и доставая из сумки учебники по геологии. Через 20 минут Збигнев вернулся, слово за слово, так они и познакомились. Збигнев понял, что не хотел бы ни за что расставаться с этой девушкой, а Аня почувствовала, что ее сердце забилось не так, как всегда. Збигнев уехал и с тех пор искал всякую возможность приехать во Вроцлав повидаться со своей возлюбленной. Аня своих чувств не скрывала, она доверяла Збышеку и верила, что этот человек не сделает ей больно. Однажды она пригласила его к себе домой: "Збышек, мама и моя бабушка очень хотят с тобой познакомиться, приходи к нам!" За столом бабушка расхваливала чай, а Ирма угощала Збышека пирожками. Из разговора инженер понял, что Аня не только геолог, но и певица. По его просьбе она спела несколько песен. Там за столом, в тесной комнатке на ул. Тшебницкой, Збигнев Тухольский впервые услышал голос Анны Герман. "Она пела, а я понимал, что этот голос неповторимый. Уже тогда было понятно, что пение — это ее стезя" — вспоминал он позже. Через неделю Аня пригласила его на концерт. Этот концерт был первым в его жизни. А сколько их было потом...



Италия. Эстрада и автострада

Итальянский язык Анна знала в совершенстве, итальянские песни любила и поэтому предложению от итальянской звукозаписывающей компании "CDI" на трехлетний контракт нисколько не удивилась. Одновременно предложение о контракте пришло из Германии. Но Анна выбрала Италию. Она свято верила в то, что в этой солнечной стране она сможет заработать денег, которых хватило бы на покупку квартиры для мамы и бабушки. Збышек все понимал, и хотя в глубине души был страшно расстроен отъездом любимой, Анне ничего не давал понять. Збигнев знал: она сильный, он справится с разлукой.

Первый концерт был назначен в г.Форли, недалеко от Милана... После выступления, которое закончилось в час ночи, было решено возвращаться в Милан.

До Милана можно было добраться двумя путями: горной дорогой и автострадой. Водитель решил ехать по автостраде. Это, конечно, отнимало почти час, но зато дорога была освещенной. В дальнейшем именно это решение оказалось спасительным для обоих: на горной, неосвещенной дороге, аварию заметили бы не сразу, и шансов отправиться в мир иной было бы предостаточно. Через несколько лет Анна будет с ужасом вспоминать это ночное "путешествие", которое практически стоило ей жизни.

На скорости 160 км/час маленький спортивный "Фиат" улетел в кювет. Водителя прижало к рулю, а Анна, под воздействием дикой ударной силы, вылетела через лобовое стекло, пролетела 20 метров и упала на груду камней. Помощь пришла только утром. Водителя увезли в больницу, и когда он пришел в сознание, первым, что он произнес, было: "А как она?". "Кто?" — удивились врачи. "Анна. Анна Герман. Она была со мной в машине". "Скорая" немедленно вернулась на место аварии и то, что увидели врачи, повергло их в шок...

Реабилитация

Сломано было все: позвоночник, левая рука, левая нога, ключица, на голове рана. Шансы выжить равнялись нулю. Но не зря ее назвали Анна-Виктория! Виктория — Победа! И в этой страшной схватке со смертью Анна должна, просто обязана была выжить! В Италию моментально вылетели Збышек и Ирма. Когда они вошли в палату, Анна была без сознания (она не приходила в себя 14 дней). Узнать ее было трудно: волосы острижены, лицо изуродовано травмами.



Когда кризис миновал, Анну на самолете транспортировали в Польшу, где курс лечения она проходила сначала в больнице, а потом дома. Несколько месяцев Анна потратила на то, чтобы хоть чуть-чуть восстановить подвижность суставов. Но согнуть руку в кулак она не могла еще долго. Постепенно вернулась и память, с помощью Збышека она пробовала делать первые шаги. Чтобы не привлекать внимание посторонних людей, Збышек поздно вечером увозил любимую в парк на окраине Варшавы, и там учил ее ходить вокруг старого пруда. Когда впоследствии Анну спрашивали, счастливый ли она человек, она всегда говорила: настоящим счастьем для меня был момент, когда я впервые смогла сидя на краю кровати взять в руки швабру, когда Збышек принес мне ведро с водой и тряпку, я окунала тряпку в ведро и вокруг себя мыла полы — настолько, насколько могла вытянуть руку.

Все это время со всех уголков света Анне шли письма. Писали посторонние, совершенно незнакомые люди. Особенно много писем пришло из СССР, из Сибири. Письма шли мешками. Не зная домашнего адреса Анны, люди писали просто: Польша, Варшава, Анне Герман. И письма всегда находили своего адресата.

Возвращение Эвридики

1970 год. Варшава. Зал конгрессов Дворца науки и культуры — здание, подаренное Сталиным польской столице. В зале — тысячи людей, идет концерт, посвященный освобождению Варшавы. Среди участников — Анна Герман. "А что, и правда будет Герман?" — только и слышалось перед концертом... Анна приехала задолго до своего выхода на сцену. Честно говоря, она уже забыла запах кулис, предконцертную суету — ведь ровно три года она не выходила на сцену. Заламывая от волнения пальцы, она скромно сидела на стуле в коридоре и ждала своей очереди.

.... Конферансье объявил выход Анны Герман, она, не чувствуя под собой пола, и ничего не слыша, вышла на огромную сцену. Что творилось в этот момент в зале, она не видела: несколько тысяч варшавян в едином порыве встали и скандировали ее возвращению. "Почему не вступает оркестр?" — удивилась про себя Анна. И тут петелена спала с ее глаз: она поняла, что зрители аплодисментами не дают оркестру вступить. Это продолжалось 45 минут. Зал ревел и содрогался, и только через 45 минут публика успокоилась, и Анна начала петь.

Это был триумф. Все газеты писали о ее возвращении...

Милый Збышек, который все время был рядом, вдруг стал как-то настороженно. "Что-то случилось?" — однажды поинтересовалась Аня. "Ничего особенного, просто я женюсь", — спокойно ответил любимый. У Анны перед глазами пронеслись все 12 лет: от встречи во Вроцлаве до этого момента ничего не предвещало беды. Збышек обнял Аню за плечи, наклонился и шепнул ей на ухо: "На тебе"...

Свадьбу сыграли тихо и скромно, в Закопане, в присутствии лишь самых близких друзей.

А через три года, в ноябре 1975-го, у Анны и Збигнева родился сынок, которого тоже назвали Збышеком. Теперь в их семье два Збышека: младший и старший.

В семидесятые годы каждый уважающий себя композитор считал за честь, чтобы его песню пела Анна Герман. Авторы буквально заваливали Анну просьбами исполнить их творения. В.Шаинский, А.Пахмутова, В.Добрынин, А.Морозов, Е.Птичкин, А.Бабаджанян, Р.Майоров, А.Дементьев, Е.Мартынов, Л.Иванова — их песни Анна любила и записывала с огромным удовольствием...

Последние годы

В 1980 году Анна едет на последние в своей жизни гастроли — в Австралию, где должна была выступить по контракту. Она выступает на лучших площадках Сиднея, как вдруг болезнь внезапно дает о себе знать. Тромб в ноге не позволяет ей выходить на сцену, Анна прерывает гастроли, едет в Варшаву и с тех пор больше никогда не выходит на сцену. У нее обнаружили рак. Последствия катастрофы... "В один из дней Аня позвала меня к себе в комнату, где она лежала больная, — вспоминает Збигнев-старший, — и попросила принести Библию на немецком языке, которая досталась ей по наследству от бабушки. Две недели она, не отрываясь, читала, а потом сказала, что хочет принять крещение. Она крестилась в мае 1982 года в веру христиан-адвентистов седьмого дня. Примерно в это же время она написала музыку к псалмам Давида, к молитве "Отче наш" и к "Гимну любви" апостола Павла. Эта запись чудом сохранилась: Аня за роялем берет гармонические аккорды и напевает слова молитвы — так, как пели люди для Бога в первобытные времена".

Ее лебединой песней стала молитва. Она дала себе слово, что если снова победит болезнь, то не будет больше петь на сцене — а только в костеле, для Бога.

Она умерла в ночь с 25 на 26 августа в военном госпитале в Варшаве. 30 августа, в день похорон, на евангелическом кладбище собралось несколько тысяч потрясенных варшавян. Все пришли проститься с "белым ангелом польской песни". Слез почти не было — просто никто не мог поверить в ее уход. Какая-то тяжелая атмосфера повисла в тот день над городом. Ей было всего 46.

***

Муж Анны Герман Збигнев Тухольский оказался однолюбом — после ухода из жизни своей любимой жены больше не женился, так и остался жить вместе с их единственным сыном Збигневым-младшим в шестикомнатном доме в польской столице. По некоторым данным, сын Анны Герман болен аутизмом, поэтому и не женат.

(По материалам интернет-изданий.)

ВЫСТАВЫ

Zabor «паселіцца» ў Нацыянальным мастацкім музеі

Арт-праект Zabor — гэта выстава рэпрадукцый карцін сучасных беларускіх мастакоў, якая размяшчалася на цэнтральных агародках шасці гарадоў Беларусі. Галоўнай мэтай праекта з'яўляецца знаёмства гараджан з сучасным беларускім мастацтвам. 24 ліпеня 2012 года арт-праект Zabor стартаваў у Мінску на агародку парку Чалюскінцаў. За два гады Zabor наведаў усе абласныя гарады рэспублікі, пабываў у Варшаве, а ў верасні бягучага года рыхтуецца выстава ў 16-й акрузе Парыжа.

Пасля двух гадоў падарожжаў па гарадах Беларусі і замежжа арт-праект Zabor вяртаецца ў Мінск для падвядзення вынікаў.

З 10 верасня 2014 года арт-праект Zabor "паселіцца" ў Нацыянальным мастацкім музеі Рэспублікі Беларусь. На працягу месяца жыхары і госці сталіцы змогуць убачыць працы дзесяці сучасных беларускіх мастакоў, якія прынялі ўдзел у праекце.

"Мы імкнуліся паказаць розныя напрамкі і стылі ў сучасным беларускім мастацтве, — адзначае дырэктар арт-праекта Zabor **Антаніна Серакова**. — *Тут можна будзе ўбачыць і наіўнае мастацтва Сяргея Каваля, і абстрактны жывапіс віцебскага мастака Аляксандра Дасужава (1945—2014), і канцэптуальны праект Руслана Вашкевіча, і сюррэалістычныя афорты гродзенскага графіка Юрыя Якавенкі".*

Таксама ў рамках арт-праекта Zabor адбудзецца серыя лекцый, прысвечаная сучаснаму мастацтву, кінапаказы, майстар-класы, спецыяльныя экскурсіі для дзяцей і іншыя інтэрактыўныя мерапрыемствы.

З НАГОДЫ

Ці пераможа сімфонія аўтамабільную какафонію?

Апошнім часам высокае мастацтва ўсё больш настойліва імкнецца ў горад, у натоўп, у масы. Добра гэта ці дрэнна? Спрэчнае пытанне. Бышцам бы жыццё патрабуе не проста дыялогу з гледачом, а з гледачом прама на вуліцах. Нацыянальны мастацкі музей размяшчае свае шэдэўры на вокнах, збіраецца вывешваць рэпрадукцыі сваіх лепшых карцін прама на вагонах метро. Вось і сімфанічная музыка збіраецца пераскочыць праз сцэны залы.

Канцэрт-адкрыццё новага сезона Белдзяржфілармоніі будзе трансліравацца ў сталіцы 3 верасня на экране плошчы Свабоды ў рэжыме он-лайн. У гэты вечар будзе выступаць Дзяржаўны акадэмічны сімфанічны аркестр пад кіраўніцтвам маэстра Аляксандра Анісімава. Мы паведамлялі чытачам аб праграме канцэрта — яна будзе вельмі вытанчанай: прагучаць творы беларускага кампазітара Галіны Гарэлавай, чэха Леоша Янача і вечнага класіка — музыка Пятра Ільіча Чайкоўскага.

Вядома, паўнавартасна на сталічнай плошчы можна слухаць толькі духавы ваенны аркестр — і то якія-небудзь шырока вядомыя мелодыі тыпу "Развітанне славянкі". Класічная сімфанічная музыка — надта тонкае "шыццё" з гукаў, каб у гарадской какафоніі можна было штосьці ўлавіць. Наўрад ці там ад яе можна атрымаць асалоду. Хіба што прайнфармаваць як мага большую колькасць гледачоў... А ўпершыню трансліраваць музыку на гарадскі экран, здаецца, стала Метраполітэн-опера ў 2006 годзе — дзеля прыцягнення новых прыхільнікаў. І сапраўды, вынікі даследавання пацвердзілі, што гэта форма прадстаўлення класічнай музыкі для шырокай аўдыторыі прывабная, ледзь не 90% рэспандэнтаў выказалі жаданне прысутнічаць на чарговых гарадскіх трансляцыях на плошчы. Можна толькі рукамі развесці — і чаму сурагат так падабаецца людзям?

Алена МАЛОЧКА.

ВІНШУЕМ!

Павел Харланчук займеў уласнае жыллё

Вядомы беларускі акцёр і шматдзетны бацька доўгі час — з першага дня пасля вяселля жыве ў цешчы, у прываатным доме ў Ратамцы, што пад Мінскам. Але хутка сям'я Харланчукоў пераедзе ва ўласную чатырохпакаёвую кватэру агульнай плошчай 137 квадратных метраў. Акрамя наваселля ў сям'і яшчэ адна радасць — Павел, Ганна і іх чацвёра дзяцей чакаюць прыбаўлення ў сямействе.

Яшчэ ў мінулым годзе ў інтэрв'ю "Народнай Волі" Павел расказваў, што іх сям'я паспела трапіць пад дзяржаўную праграму, якая прадугледжвала для шматдзетных сямей ільготнае крэдытаванне пры будаўніцтве кватэры. Замест года ім давялося чакаць сваёй чаргі тры гады. Але сям'я была і гэтаму рада. Бо якім бы Павел ні быў затапрабаваным акцёрам, грошай, каб купіць новую кватэру у камерцыйным хмарачосе, у яго не было. Такія нашы рэаліі...

Сям'ю Харланчукоў уключылі ў СПК "Кардыёлаг-2007" — дом для ўрачоў у Мінскім раёне, некалькі кватэр у якім прадаставілі для шматдзетных сямей. Будавацца гэты дом доўга. Планавалася, што наваселле жыхары павінны былі справіць летам 2011 года. Потым яго аднеслі на год, далей — яшчэ на паўгода. Кошт квадратнага метра рос, жыхары бунтавалі, скардзіліся, пісалі лісты ў сельсавет, райвыканкам, прасу падключалі. Але сітуацыя змянілася толькі ў мінулым годзе, калі даўгабудамі заняліся мясцовыя ўлады па загадзе Аляксандра Лукашэнкі.

— Узімку пачалі рамонт, — расказвае Павел Харланчук. — Грошай не хапае, каб адразу навесці прыгажосць ва ўсіх пакоях, робім паэтапна. Вельмі спадзяюся, што новы, 2015, год будзем сустракаць у новай кватэры. З крэдытам за кватэру ўжо разлічыліся. Адзінае, што зараз на працягу 40 гадоў не маем права нічога рабіць з гэтым жыллём. Але мы і не збіраемся... Мы рады, што ў нас нарэшце з'явіўся свая ўласнасць.

Дарэчы, днямі на конкурсе "Сям'я года" ў Мінскай вобласці лепшай была названа сям'я Харланчукоў.

Марыя ЭЙСМАНТ.



Павел, Ганна і іх дзеці — лепшая сям'я Мінскай вобласці.

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Беларусаў чакае футбольная восень

Барысаўскі БАТЭ ў чацвёрты раз у сваёй гісторыі выйшаў у групавы раўнд Лігі чэмпіёнаў.

Чэмпіён Беларусі прывучыў беларускіх аматараў футбола, што ў апошнія гады ў Мінск прыязджаюць "Барселона" і "Ювентус", "Рэал" і "Баварыя"... Каманды, за якія гуляюць лепшыя футбалісты свету!

26 жніўня барысаўчане на родным стадыёне лёгка расправіліся са славацкім "Слованам" (0:3) і адкрылі сабе дарогу ў групавую стадыю.

Дарэчы, гэта прынесла чэмпіёнам Беларусі істотную прыбытку да бюджэту. У цяперашнім розыгрышы Лігі чэмпіёнаў БАТЭ ўжо зарабіў 1.175.000 еўра: 175 тысяч еўра — за выхад у 2-і кваліфікацыйны раўнд турніру, 200 тысяч — за выхад у 3-ці раўнд, 2,1 мільёна — за выхад у плэй-оф, 8,6 мільёна — за выхад у групавы турнір.

Адзначым, што на групавым этапе кожная перамога будзе ацэнена ў 1 мільён еўра, нічыя — у 500 тысяч.

У самім клубе футбалістаў таксама заахвоцяць.

"Апошняе слова за старшынёй праўлення Анатолем Капскім, — распавёў журналістам гендырэктар БАТЭ **Міхаіл Дзямянцэвіч**. — *У мінулыя разы за выхад у групавы этап было 1,6 мільёна еўра прызавых на ўсю каманду. Гэта грошы, якія каманда зарабіла. У гэтым годзе вынік дасягнуты. Думаю, што футбалісты атрымаюць не менш".*

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

P.S. Учора ўвечары па выніках жараб'ёўкі сталі вядомы сапернікі БАТЭ на групавой стадыі Лігі чэмпіёнаў, аднак графік выхаду газеты не дазволіў даць аператыўную інфармацыю ў газетны нумар. Сачыце за навінамі на нашым сайце.

СПАДЧЫНА

Палац Агінскіх адкрыюць у верасні

Палац Агінскіх у Залессі Смаргонскага раёна адкрыюць пасля рэстаўрацыі ў канцы верасня.

Пра гэта паведаміў намеснік старшыні Смаргонскага райвыканкама **Генадзь Бычко**. Сучасны этап рэстаўрацыі сядзібы князёў Агінскіх XIX стагоддзя ў Залессі пачаўся ў 2011 годзе. Будаўнічыя работы ўжо заканчваюцца.

Са слоў Генадзя Бычко, маёнтак павінен быць максімальна набліжаным да выгляду, які ён меў у часы свайго вядомага ўладальніка Міхаіла Клеафаса Агінскага. Пры распрацоўцы праекта былі праведзены гістарычныя, архіўныя і бібліяграфічныя даследаванні, каб максімальна аднавіць згублены выгляд сядзібы. Для даследчыкаў і праектантаў вялікай падмогай было апісанне вонкавага выгляду палаца і ўнутранага ўбрання памяшканняў, успаміны сучаснікаў, а таксама гравюра мастака **Напалеона Орды**.

У будучым палац у Залессі мае на мэце вярнуць сабе былой славы і стаць шматфункцыянальным турыстычным і культурным комплексам.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
29 ЖНІЎНЯ 2014 г.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 1 СЕНТЯБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.00 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 23.45 "Зона Х".
09.10 "Главный эфир".
10.05 "Семейные мелодрамы".
11.00, 20.00 "Земский доктор". Сериал.
12.10 "День в большом городе".
13.15 "Срочно! Ищу мужа". Худ.фильм.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25 "Барышня-крестьянка". Худ.фильм.
17.25 "Наши".
17.35 "Белорусское времечко".
19.20 "Арена".
21.00 "Панорама".
21.45 "След". Сериал.
23.30 "Актуальное интервью".
00.20 "День спорта".
00.30 "Лари Краун". Худ.фильм.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 10.00, 21.30 "Тэлебарометр".
09.05, 16.40 "Сашка". Сериал.
10.35 "Сказка о потерянном времени". Худ.фильм.
11.55 "Мария Верн: тайна мертвых птиц". Сериал.
15.20 "Comedy Баттл. Без границ".
16.20 "Кипяток".
17.50, 23.50 "Стервы, или Странности любви". Сериал.
18.50 "Универ". Сериал.
19.50 "Интерны". Сериал.
20.55 "Мозговой штурм".
21.25 "КЕНО".
21.35 "Отель "Вавилон". Сериал.
22.45 "Кулинар". Сериал.
23.45 "Хочу в телевизор!".

Беларусь 3

07.20 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.35, 18.10, 21.15, 00.00 "Калейдаскоп".
08.10 "Дзе ты, Багіра?". Маст.фільм.
09.25, 10.50, 17.05 "Размаўляем па-беларуску".
09.30 "Участак лейтэнанта Качуры". Серыял.
10.20 "Камертон".
10.55 "Маленькая чорная кніжка". Маст.фільм.
12.45 "Мегрэ". Серыял.
17.10 "Песня пра долю". Рок-опера.
18.20 "Помнім, любім, спяваем...". Канцэрт памяці Уладзіміра Мулявіна.
19.05 "Без сонца". Маст.фільм.
20.45 "Калыханка".
21.25 "Паляванне на апошняга жураўля". Маст.фільм.
23.05 "Сто песень для Беларусі".

Беларусь 5

08.10 Футбол. Чемпионат Англии. "Лестер"—"Арсенал".
10.00 Гандбол. SEHA-лига. "БГК им.Мешкова"—"Борац".
11.30 Хоккей. Кубок Руслана Салея. Финал.
13.45 Баскетбол. Чемпионат Европы-2015. Квалификация. Мужчины. Македония—Беларусь.
15.25 Футбол. Чемпионат Беларуси. "Торпедо-БЕЛАЗ"—"Гомель".
17.15 Футбол. Суперкубок УЕФА. "Реал"—"Севилья".
19.20 Футбол. Чемпионат Англии. "Тоттенхэм"—"Ливерпуль".
21.10 "Время футбола".
21.55 Футбол.
22.50 Хоккей. Чемпионат мира-2014. Латвия—Беларусь.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Контуры".
10.00 "Жить здорово!".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Позднее раскаяние". Сериал.
13.10 "След". Сериал.
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Наедине со всеми".
16.15 "Добрый день".
16.50 "Давай поженимся!".
18.20 "Обратный отсчет".
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Учителя". Сериал.
22.05 "Легенды Live".
22.50 "Первая мировая". Сериал.
23.55 "Выдуманная жизнь Эбботов". Худ.фильм.
01.55 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.55 "Погода на неделю".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.55 "Большие надежды".
13.50, 16.50, 19.50, 23.25 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.40 "Скажем всем "Спокойной ночи!".
16.40 "Космонавтика".
17.40 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
18.40 "Пока станица спит". Сериал.
20.50 "Узнай меня, если сможешь". Сериал.
23.35 "Дежурный по стране". Михаил Жванецкий.
00.30 "Последняя командировка. Памяти Виктора Ногина и Геннадия Куринного".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.05 "До суда".
09.05, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.25 "Сегодня".
11.30, 17.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
11.55 "Суд присяжных".
13.20 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.30 "Прокурорская проверка".
15.30 "Едим дома!".
16.35 "Москва. Три вокзала". Сериал.
18.00 "Говорим и показываем".
20.05 "Брат за брата". Сериал.
22.00 "Анатомия дня".
22.55 "Ментовские войны". Сериал.
00.35 "Глухарь. Возвращение". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
08.30 "Неделя".
09.45 "Чистая работа".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.40 "Однажды двадцать лет спустя". Худ.фильм".
13.10 "Смотреть всем".
13.50 "Большой город".
14.30 "Дружба". Музыкальный фестиваль.
15.50 "Мировой экзамен".
16.20 "Наше дело".
16.50 "Следаки". Сериал.
18.30 "Странное дело".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Приманка". Худ.фильм.
23.00 "Военная тайна".

Мир

05.00 "180 минут".
07.45, 01.00 "Беларусь сегодня".
08.10, 23.30 "Риск — благородное дело". Худ.фильм.
09.35 "Свидетельница". Худ.фильм.
11.10 "В мире еды".
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости".
12.15 "Желанная". Сериал.
14.05 "Тайные знаки".
15.15 "Слово за слово".
16.05 "Чемпион". Сериал.
18.20, 02.10 "Возмездие". Сериал.
21.20 "Марфа и ее щенки". Худ.фильм.
22.45 "Новости культуры".
01.25 "Русские страшилки". Сериал.

Белсат

07.00, 19.15 "Размовы эксперта".
07.15 "Свабода без гальштукаў!".
07.40 "Амазонкі глыбокіх крыніц". Рэпартаж.
08.05 "Дыягназ: Бісмарк". Дак.фільм.
08.30 "Новая Польшча". Дак.фільм.
09.25 "Парад пераможцаў". Дак.фільм.
10.15 "Паход вызваляльнікаў". Дак.фільм.
11.15 "Верасень 1939. Як нас вызвалялі". Дак.фільм.
11.45, 21.25 "Адважны". Маст.фільм.
17.00 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
17.25 "ГУЛАГ". Дак.фільм.
18.25 "Моўнік".
18.40 "Англійская для дзяцей".
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.00, 21.00, 00.25 "Аб'ектыў".
19.05 "Назад у будучыню".
19.35 "Побач з намі".
19.50 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
20.00 "Навіны".
20.15 "Агляд медыяў".
20.25 "Агляд падзей культуры".
20.35 "Dэвайс".
20.40 "Размова дня".
23.00 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

30 жніўня — 7 верасня

МІНСК

Тэатры

Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы
3 — "Самотны захад".
4 — "Пінская шляхта".
5, 6 — "Местачковае кабарэ".
6 — "Старамодная камедыя".
7 — "Не мой".

Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі
3 — "Королевские игры".

Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета
7 — **ПРЭМ'ЕРА!** "Пиковая дама".

Тэатр-студыя кінаакцёра
4, 5 — "№ 13".
6, 7 — "Очень простая история".

Сучасны мастацкі тэатр
31 — "Каникулы в Простоквашино".
7 — "Просто Карлсон".

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М.Горкага
2 — "Пане Коханку".
3 — "Проделки Ханумы".
4 — "Ниночка".
5 — "Правда — хорошо, а счастье — лучше".
6 — "Идеальный муж".
7 — "Эсфирь".

Канцэрты

Белдзяржфілармонія
3 — Гала-канцэрт. Адкрыццё сезона.

Малая зала
4 — "Лісты пра музыку". Ансамбль салістаў ***"Класік-Авангард".***

Клуб "Графіці"
3 — Гурт "Крама".
5 — Група "The Apples".
6 — Група "Красные звезды".

ГРОДНА

Гродзенскі абласны драматычны тэатр
30 — "Рождение".
31 — "Сказки дикого леса", "Слишком женатый таксист".
4 — "Эта ... — любовь! (Курица)".
5 — "Планета".
6 — "Будьте здоровы!".
7 — "Айболіт і бармалей", "Эти свободные бабочки".

ГОМЕЛЬ

Палац культуры чыгуначнікаў
30 — ***Тэатр Уладзіміра Назарава*** *(Масква).* "Муха-цокотуха", "Поминальная молитва (Скрипач на крыше)".
7 — ***Тэатр на Малой Броннай.*** "Тартюф". У ролях — **Вольга Ламаносава, Віктар Сухарукаў, Аляксандр Самойленка** і іншыя.

МАГІЛЁЎ

Магілёўскі абласны тэатр лялек
4 — "Снежный цветок".
6 — "Самый маленький самолет на свете".

Вернісаж

Нацыянальны гістарычны музей
4 — Адкрыццё выставы шакаладу. Знакаміты Музей шакаладу "Nikolya" прадставіць сапраўдныя шакаладныя цуды.

ВТОРНИК, 2 СЕНТЯБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.05 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 23.30 "Зона Х".
09.10, 21.45 "След". Сериал.
11.00, 20.00 "Земский доктор. Продолжение". Сериал.
12.10 "День в большом городе".
13.10, 16.30 "Семейные мелодрамы".
14.05 "Фурцева". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25 "Логово Змея". Сериал.
17.35 "Белорусское времечко".
19.20, 23.50 "Сфера интересов".
21.00 "Панорама".
00.25 "День спорта".
00.35 "Турецкий гамбит". Сериал.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.30 "Тэлебарометр".
09.05, 16.40 "Сашка". Сериал.
10.15 "Два с половиной повара".
10.45, 22.45 "Кулинар". Сериал.
11.55, 21.35 "Отель "Вавилон". Сериал.
13.25 "Кипяток".
13.45, 18.50 "Универ". Сериал.
14.50, 19.50 "Интерны". Сериал.
16.00 "Выше крыши".
17.50, 23.55 "Стервы, или Странности любви". Сериал.
20.55 "Мозговой штурм".
21.25 "КЕНО".
23.50 "Хочу в телевизор!".

Беларусь 3

07.20 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.30, 19.25, 21.10, 00.35 "Калейдаскоп".
08.10 "Паляванне на апошняга жураўля". Маст.фільм.
09.50, 18.55, 22.35 "Дыяблог".
10.15 "Без сонца". Маст.фільм.
12.00, 14.05, 19.35 "Размаўляем па-беларуску".
12.05, 00.05 "Святло далёкай зоркі".
12.40 "Маладзечна-2014". "Спадчына "Песняроў".
14.10 "Мегрэ". Серыял.
19.40 "Ехалі ў трамваі Ільф і Пятроў". Маст.фільм.
20.45 "Калыханка".
21.25, 23.00 "Жорсткі раманс". Маст.фільм.

Беларусь 5

08.10 Футбол. Чемпионат Англии. Обзор тура.
09.00 "Время футбола".
09.45 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Плей-офф. БАТЭ (Беларусь) — "Слован" (Словакия).
11.35 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Раунд плей-офф. "Зенит" (Россия) —"Стандард" (Бельгия).
13.30 Легкая атлетика.
16.05 Теннис.
19.15 "Спорт-кадр".
19.45 Хоккей. Чемпионат мира-2014. Россия—Беларусь.
22.00 Футбол. Чемпионат Англии. "Тоттенхэм"—"Ливерпуль".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Позднее раскаяние". Сериал.
13.10 "Смак".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Наедине со всеми".
16.15 "Добрый день".
16.50 "Давай поженимся!".
18.20 "Зайцев + 1". Сериал.
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Учителя". Сериал.
23.05 "Первая мировая". Сериал.
00.05 "Полет Феникса". Худ.фильм.
02.00 "Ночные новости.

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.55 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 23.20 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.40 "Присяге верны".
16.40 "Факты".
17.40 "Пока станица спит". Сериал.
19.20 "Наука 2.0".
20.50 "Узнай меня, если сможешь". Сериал.
23.30 "Атомная драма Владимира Барковского".
00.25 "Дети индиго".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.05 "До суда".
09.05, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.35 "Сегодня".
11.30, 17.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
11.55 "Суд присяжных".
13.20 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.30 "Прокурорская проверка".
15.30 "Дело вкуса".
16.35 "Москва. Три вокзала". Сериал.
18.00 "Говорим и показываем".
20.05 "Брат за брата". Сериал.
22.00 "Анатомия дня".
22.55 "Ментовские войны". Сериал.
00.35 "Глухарь. Возвращение". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00 "Странное дело".
10.00 "Центральный регион".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Семейные драмы".
12.35 "Не ври мне!". Сериал.
13.50 "Фантомная боль". Худ.фильм.
15.35 "Мои прекрасные...".
16.50 "Следаки". Сериал.
18.30 "Нам и не снилось".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Полицейская академия-3: повторное обучение". Худ.фильм.
22.00 "Смотреть всем!".
23.00 "Умнее не придумаешь".
23.55 "Автопанорама".
00.15 "Боец". Сериал.

Мир

05.00 "180 минут".
07.45, 01.45 "Общий интерес".
08.10, 00.00 "Это мы не проходили". Худ.фильм.
09.45 "Розыгрыш". Худ.фильм.
11.15 "В мире красоты".
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости".
12.15 "Общая терапия". Сериал.
14.05 "Тайные знаки".
15.15, 23.10 "Слово за слово".
16.05 "Чемпион". Сериал.
18.20, 02.10 "Возмездие". Сериал.
21.20 "Перекресток". Худ.фильм.

Белсат

07.00, 23.00 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
08.00, 19.00, 21.00, 00.00 "Аб'ектыў".
08.25 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
08.50 "Размовы эксперта".
09.10 "Побач з намі".
09.25, 19.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
09.35, 17.40 "Mad Men. Утрапёныя". Серыял.
10.20, 19.05 "Назад у будучыню".
10.35 "МакраФон: "Права быць свабодным". Выступленне гуртоў "Індыга", "Крама", "Уліс".
11.30 "Прыстань". Серыял.
17.00 "Басанож па свеце".
17.25 "Беларусы ў Польшчы".
18.30 "Моўнік".
18.40 "Англійская для дзяцей".
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.15 "Аўтастопам па Беларусі".
19.30 "Аляксандр Вайтовіч". Рэпартаж.
20.00 "Навіны".
20.15 "Агляд медыяў".
20.25 "Агляд падзей культуры".
20.35 "Dэвайс".
20.40 "Размова дня".
21.25 "Маю права".
21.45 "Курапаты — шлях сумлення". Дак.фільм.
22.20 "Лонданцы". Серыял.

СРЕДА, 3 СЕНТЯБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.00 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 23.45 "Зона Х".
09.10, 21.45 "След". Сериал.
11.00, 20.00 "Земский доктор. Продолжение". Сериал.
12.10 "День в большом городе".
13.10, 16.30 "Семейные мелодрамы".
14.00 "Фурцева". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25 "Логово Змея". Сериал.
17.35 "Белорусское времечко".
19.20 "Специальный репортаж".
21.00 "Панорама".
23.30 "Актуальное интервью".
00.20 "День спорта".
00.30 "Турецкий гамбит". Сериал.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.35 "Тэлебарометр".
09.05, 16.40 "Сашка". Сериал.
10.10 "Два с половиной повара".
10.45, 22.50 "Кулинар". Сериал.
11.55, 21.40 "Отель "Вавилон". Сериал.
13.35, 18.50 "Универ". Сериал.
14.40, 19.50 "Интерны". Сериал.
15.50 "Репортер".
17.50, 00.00 "Стервы, или Странности любви". Сериал.
20.55 "Мозговой штурм".
21.25 "Спортлото 5 из 36".
21.30 "КЕНО".
23.55 "Хочу в телевизор!".

Беларусь 3

07.20 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.30, 19.05, 21.10, 00.30 "Калейдаскоп".
08.10 "Ехалі ў трамваі Ільф і Пятроў". Маст.фільм.
09.20, 16.40, 22.30 "Дыяблог".
09.45 "Жорсткі раманс". Маст.фільм.
12.00, 13.10, 15.00, 17.05, 19.15 "Размаўляем па-беларуску".
12.05, 00.05 "Святло далёкай зоркі".
12.45 "Званы часу. Сяргей Давідовіч".
13.15 "Запаведнымі сцежкамі беларускай зямлі".
14.05 "Містыка ўлады". "Пасля параду".
14.35 "Містыка ўлады". "Мара імперыі".
15.05 "Нябеспечны талент". "Яўгенія Янішчыц".
15.30 "Верасень 1943. Недзіцячы дзённік".
15.55 "Пракляты ўтульны дом". Серыял.
17.10 "Правінцыйны анекдот". Маст.фільм.
17.45 "Пачынаецца ўсё з любові". Канцэрт.
19.20 "Пунсовыя ветразі". Маст.фільм.
20.45 "Калыханка".
21.25, 23.00 "Некалькі дзён з жыцця І.І.Абломава". Маст.фільм.

Беларусь 5

08.10 Футбол. Лига Европы УЕФА. Плей-офф. "Насьонал" (Португалия) — "Динамо (Минск).
10.05 Футбол. Лига Европы УЕФА. Плей-офф. "Шахтер" (Россия) — ПСВ (Нидерланды).
12.00 Гандбол. SEHA-лига. "БГК им.Мешкова"—"Борац".
13.30 "Спорт-кадр".
14.00 "Козел про футбол".
14.15 "Легкая атлетика".
16.25 Теннис. Турнир ВТА. Нью-Хэйвен. Финал.
18.10 Футбол. Чемпионат Беларуси. "Торпедо-БЕЛАЗ"—"Гомель".
20.00 Баскетбол.
21.50 Хоккей. Чемпионат мира-2014. Беларусь—Германия.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Позднее раскаяние". Сериал.
13.10 "Смак".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Наедине со всеми".
16.15 "Добрый день".
16.50 "Давай поженимся!".
18.20 "Зайцев + 1". Сериал.
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Учителя". Сериал.
23.05 "Первая мировая". Сериал.
00.05 "Верные ходы". Худ.фильм.
01.45 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.55 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 23.20 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.40 "Два залпа по конструктору. Драма "Катюши".
16.40 "Факты".
17.40 "Пока станица спит". Сериал.
19.20 "Наука 2.0".
20.50 "Узнай меня, если сможешь". Сериал.
23.30 "Транспортная революция".
00.25 "Московский детектив. Черная оспа".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.05 "До суда".
09.05, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.35 "Сегодня".
11.30, 17.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
11.55 "Суд присяжных".
13.20 Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.30 "Прокурорская проверка".
15.30 "Дело вкуса".
16.35 "Москва. Три вокзала". Сериал.
18.00 "Говорим и показываем".
20.05 "Брат за брата". Сериал.
22.00 "Анатомия дня".
22.55 "Ментовские войны". Сериал.
00.35 "Глухарь. Возвращение". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00, 18.30 "Нам и не снилось".
09.55 "Чисто по жизни". Сериал.
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Семейные драмы".
12.35 "Не ври мне!". Сериал.
13.50 "Полицейская академия-3: повторное обучение". Худ.фильм.
15.30 "Мои прекрасные...".
16.50 "Следаки". Сериал.
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Вам письмо". Худ.фильм.
23.00 "Секретные территории".
23.55 "Добро пожаловаться".
00.15 "Боец". Сериал.

Мир

05.00 "180 минут".
07.45, 01.20 "Сделано в СССР".
08.10, 00.00 "Храни меня, мой талисман". Худ.фильм.
09.30 "Марфа и ее щенки". Худ.фильм.
11.05 "В мире еды".
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости".
12.15 "Общая терапия". Сериал.
14.05 "Тайные знаки".
15.15, 23.10 "Слово за слово".
16.05 "Чемпион". Сериал.
18.20, 02.25 "Возмездие". Сериал.
21.20 "Одноклассницы". Худ.фильм.
01.45 "Русские страшилки". Сериал.

Белсат

07.00, 23.25 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
08.00, 19.00, 21.00, 23.45"Аб'ектыў".
08.25 "Маю права".
08.45 "Аўтастопам па Беларусі".
09.00, 19.50 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
09.10, 17.00 "Басанож па свеце".
09.40 "Назад у будучыню".
09.50 "Дом ля поплаву". Серыял.
10.35 "Курапаты — шлях сумлення". Дак.фільм.
11.10 "Лонданцы". Серыял.
17.00 "Басанож па свеце".
17.25 "Апантаныя". Дак.цыкл.
17.35 "Пекла. Неба". Маст.фільм.
18.30 "Моўнік".
18.45 "Англійская для дзяцей".
18.50 "Калыханка для самых маленькіх".
19.05 "Прывід з Давыд-Гарадка". Дак.фільм.
19.20 "Сабачая будка". Дак.фільм.
20.00 "Навіны".
20.15 "Агляд медыяў".
20.25 "Агляд падзей культуры".
20.35 "Dэвайс".
20.40 "Размова дня".
21.25 "Свята на нашай вуліцы". Дак.фільм.
21.45 "Белая візітоўка". Серыял.

ЧЕТВЕРГ, 4 СЕНТЯБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.05 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 23.30 "Зона Х".
09.10, 21.45 "След". Сериал.
11.00, 20.00 "Земский доктор. Продолжение". Сериал.
12.10 "День в большом городе".
13.10, 16.35 "Семейные мелодрамы".
14.00 "Фурцева". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25 "Лето волков". Сериал.
17.35 "Белорусское времечко".
19.20, 23.50 "Сфера интересов".
21.00 "Панорама".
00.25 "День спорта".
00.35 "Турецкий гамбит". Сериал.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.35 "Тэлебарометр".
09.05, 16.40 "Сашка". Сериал.
10.10 "Белорусская кухня".
10.45, 22.50 "Кулинар". Сериал.
11.55 "Отель "Вавилон". Сериал.
13.30 "Кипяток".
13.50 "Универ". Сериал.
14.50 "Интерны". Сериал.
16.05 "Под грифом "Известные".
17.50 "Стервы, или Странности любви". Сериал.
18.55 Футбол. Товарищеский матч. Беларусь—Таджикистан. Прямая трансляция.
20.55 "Мозговой штурм".
21.25 "КЕНО".
21.40 "Виртуозы". Сериал.
23.55 Хоккей. КХЛ. "Йокерит"—"Динамо" (Минск).

Беларусь 3

07.20 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.50, 18.45, 21.15, 23.35 "Калейдаскоп".
08.15 "Пунсовыя ветразі". Маст.фільм.
09.35 "Культурныя коды".
10.00 "Некалькі дзён з жыцця І.І.Абломава". Маст.фільм.
12.15, 13.30, 15.15, 15.45, 17.25, 18.55 "Размаўляем па-беларуску".
12.20, 23.10 "Святло далёкай зоркі".
13.00 "Вытокі. Эпімах-Шыпіла".
13.35 "Скарбніца Гомельшчыны".
14.00 Канцэрт Акадэмічнага ансамбля песні і танца Расійскай Арміі імя А.В.Аляксандрава.
15.20 "Наперад у мінулае".
15.50 "Пракляты ўтульны дом". Маст.фільм.
16.35, 17.00 "Містыка ўлады".
17.30 "Шведская запалка". Маст.фільм.
18.25 "Пра тое, што памятаю і люблю. Ніна Ургант".
19.00 "Мой ласкавы і пяшчотны звер". Маст.фільм.
20.45 "Калыханка".
21.25 "Князь Юрый Даўгарукі". Маст.фільм.

Беларусь 5

07.10 Автоспорт. Драг-рейсинг.
08.40 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Плей-офф. "Атлетик" (Испания) — "Наполи" (Италия).
10.35 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Плей-офф. "Зенит" (Россия) — "Стандард" (Бельгия).
12.30 Хоккей. Кубок Руслана Салея. Групповой этап.
14.25 Бильярд. Чемпионат Европы.
17.55 "Овертайм".
18.25 Хоккей. КХЛ. "Йокерит"—"Динамо" (Минск).
20.50 Хоккей. Чемпионат Беларуси. "Неман" (Гродно) — "Юность" (Минск).
22.45 Футбол. Товарищеский матч. Беларусь—Таджикистан.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Позднее раскаяние". Сериал.
13.10 "Смак".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Наедине со всеми".
16.15 "Добрый день".
16.50 "Давай поженимся!".
18.20 "Зайцев + 1". Сериал.
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Учителя". Сериал.
23.05 "Первая мировая". Сериал.
00.05 "Ундина". Худ.фильм.
01.50 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.55 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 22.40 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.40 "Возвращение. Эдуард Хиль".
16.40 "Факты".
17.40 "Пока станица спит". Сериал.
19.20 "Наука 2.0".
20.50 "Узнай меня, если сможешь". Сериал.
22.50 "Счастливый маршрут". Худ.фильм.
00.35 "ЗГВ. Горькая дорога домой".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.05 "До суда".
09.05, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
11.30, 17.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
11.55 "Суд присяжных".
13.20 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.30 "Прокурорская проверка".
15.30 "Дело вкуса".
16.35 "Москва. Три вокзала". Сериал.
18.00 "Говорим и показываем".
20.05 "Брат за брата". Сериал.
22.00 "Анатомия дня".
22.55 "Ментовские войны". Сериал.
00.35 "Глухарь. Возвращение". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00, 18.30 "Нам и не снилось".
09.55 "Чисто по жизни". Сериал.
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Семейные драмы".
12.35 "Не ври мне!". Сериал.
13.50 "Вам письмо". Худ.фильм.
16.00 "Представьте себе".
16.50 "Следаки". Сериал.
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Вавилон-5. Легенда о рейнджерах: жить и умереть в сиянии звезд". Худ.фильм.
22.00 "Смотреть всем!".
23.00 "Тайны мира".
23.55 "Автопанорама".
00.15 "Боец". Сериал.

Мир

05.00 "180 минут".
07.45, 01.15 "Диаспоры".
08.10, 23.45 "День семейного торжества". Худ.фильм.
09.30 "Перекресток". Худ.фильм.
11.15 "В мире красоты".
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости".
12.15 "Общая терапия". Сериал.
14.05 "Тайные знаки".
15.15, 22.55 "Слово за слово".
16.05 "Чемпион". Сериал.
18.20, 02.25 "Возмездие". Сериал.
21.20 "Свидание". Худ.фильм.
01.40 "Русские страшилки". Сериал.

Белсат

07.00, 23.35 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
08.00, 19.00, 21.00, 00.20 "Аб'ектыў".
08.25 "Свята на нашай вуліцы". Дак.фільм".
08.50 "Сабачая будка". Дак.фільм.
09.20, 19.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
09.30 "Басанож па свеце".
09.55 "Прывід з Давыд-Гарадка". Дак.фільм.
10.15, 17.25 "Апантаныя". Дак.цыкл.
10.25 "Пекла. Неба". Маст.фільм.
11.15 "Невядомая Беларусь: "Гуканне вясны". Дак.фільм.
11.55 "Белая візітоўка". Серыял.
17.00 "Аўтастопам па Беларусі".
17.25 "Апантаныя". Дак.цыкл.
17.35 "Прыехалі ўланы". Маст.фільм.
18.25 "Моўнік".
18.40 "Англійская для дзяцей".
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.05 "Старыя Кросны". Дак.фільм.
19.20 "Чорным па белым".
20.00 "Навіны".
20.15 "Агляд медыяў".
20.25 "Агляд падзей культуры".
20.35 "Dэвайс".
20.40 "Размова дня".
21.25 "Два на два".
21.55 "Двое на Лысай гары". Дак.фільм.
22.25 "Акварыум". Серыял.

ПЯТНИЦА, 5 СЕНТЯБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 “Доброе утро, Беларусь!”.
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.40 “Новости”.
07.05, 08.05 “Деловая жизнь”.
07.10, 08.10, 19.20 “Зона X”.
09.10 “След”. Сериал.
11.00, 19.55 “Земский доктор. Продолжение”. Сериал.
12.10 “День в большом городе”.
13.10, 17.50 “Семейные мелодрамы”.
14.00 “Фурцева”. Сериал.
15.15, 18.40 “Новости региона”.
15.25 “Terra incognita. Беларусь неизвестная”.
15.55 “Лето волков”. Сериал.
16.55 “Звездная жизнь”.
21.00 “Панорама”.
21.45 “Идеальный незнакомец”. Худ.фильм.
23.55 “День спорта”.
00.10 “Турецкий гамбит”. Сериал.

Беларусь 2

07.00 “Утро”.
09.00, 18.55 “Тэлебарометр”.
09.05, 16.45 “Сашка”. Сериал.
10.10 “Белорусская кухня”.
10.45 “Кулинар”. Сериал.
12.00 “Виртуозы”. Сериал.
13.20 “Впервые замужем”. Худ.фильм.
15.10 “Возвращение универсального солдата”. Худ.фильм.
17.55, 01.35 “Стервы, или Странности любви”. Сериал.
19.10 “S.W.A.T. спецназ города ангелов”. Худ.фильм.
21.25 “КЕНО”.
21.30 “Битва экстрасенсов”.
23.00 “Репортер”.
23.50 “Цена страсти”. Худ.фильм.

Беларусь 3

07.20 “Дабраранак”.
07.50 “Хачу ўсё ведаць!”.
08.00, 12.25, 19.00, 21.05, 23.15 “Калейдаскоп”.
08.10 “Мой ласкавы і пяшчотны звер”. Маст.фільм.
09.55 “Святло далёкай зоркі”.
10.20, 13.00, 14.45, 16.50, 17.40, 19.10 “Размаўляем па-беларуску”.
10.25 “Персона”.
10.40 “Князь Юрый Даўгарукі”. Маст.фільм.
12.35 “Аўтограф”.
13.10 “Лёс. Сяргей Лазніца”.
13.30 “Таямніца душы”.
13.55 “Прыцяжэнне Альберта Вейніка”.
14.50 “Без эпітафіі”.
15.40 “Пракляты ўтульны дом”. Серыял.
16.30 “Бесценных слов транжир и мот”.
16.55 “Мяне гэта не датычыцца”. Маст.фільм.
17.45 “Подых струн. Мелодыі лета”.
19.15 “Я цябе абажаю”. Маст.фільм.
20.45 “Калыханка”.
21.20 “Іванава дзяцінства”. Маст.фільм.
22.50 “АРТиШОК”.

Беларусь 5

07.40 “Овертайм”.
08.05 Хоккей. Чемпионат Беларуси. “Неман” (Гродно) — “Юность” (Минск).
10.00, 18.30 Футбол. Товарищеский матч. Беларусь—Таджикистан.
11.45, 22.55 Хоккей. КХЛ. “Йокерыт”—”Динамо” (Минск).
13.40, 20.50 Пляжный футбол. Квалификация к чемпионату мира-2015. Беларусь—Турция.
14.55 Легкая атлетика. Чемпионат Европы. Вечерняя сессия.
20.20 “Фактор силы”.
22.00 Европейский покерный тур.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 “Наши новости”.
06.05 “Наше утро”.
09.05 “Жить здорово!”.
10.25 “Контрольная закупка”.
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 “Новости спорта”.
11.10 “Позднее раскаяние”. Сериал.
13.10 “Смак”.
13.55 “Модный приговор”.
15.00 “Наедине со всеми”.
16.15 “Раба любви”. Худ.фильм.
18.20 “Смешное и еще смешнее”.
18.55 “Поле чудес”.
20.00 “Время”.
21.05 “Вечерний Минск”.
22.10 “Голос”.
00.20 “Мех: Воображаемый портрет Дианы Арбус”. Худ.фильм.
02.25 “Ночные новости”.

РТР-Беларусь

07.00 “Утро России”.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 “Вести”.
11.30 “Прямой эфир”.
12.55 “Хозяйка моей судьбы”. Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 00.20 “Новости — Беларусь”.
14.30 “О самом главном”.
15.30 “Жизнь в ритме марша. Сага о Покрассах”.
16.30 “Моя планета”.
17.40 “Пока станица спит”. Сериал.
19.20 “Наука 2.0”.
21.00 “Чао, Федерико!”. Сериал.
00.30 “Только любовь”. Худ.фильм.

НТВ-Беларусь

06.00 “НТВ утром”.
08.05 “До суда”.
09.05, 10.20 “Возвращение Мухтара”. Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 “Сегодня”.
11.30, 17.30 “Обзор. Чрезвычайное происшествие”.
11.55 “Суд присяжных”.
13.20 “Суд присяжных. Окончательный вердикт”.
14.30 “Прокурорская проверка”.
15.30 “Дело вкуса”.
16.35 “Москва. Три вокзала”. Сериал.
18.00 “Говорим и показываем”.
20.00 “Брат за брата”. Сериал.
23.30 “Глухарь. Возвращение”. Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 “24 часа”.
06.10, 17.20 “Минщина”.
06.20, 07.45 “Утро. Студия хорошего настроения”.
07.40, 20.10, 22.55 “СТВ-спорт”.
09.00 “Нам и не снилось”.
09.55 “Чисто по жизни”. Сериал.
10.40, 17.30 “Званый ужин”.
11.35 “Семейные драмы”.
12.35 “Не ври мне!”. Сериал.
13.50 “Вавилон-5. Легенда о рейнджерах: жить и умереть в сиянии звезд”. Худ.фильм.
15.35 “Мои прекрасные...”.
16.50 “Следаки”. Сериал.
18.30 “Пища богов”.
20.00 “Столичные подробности”.
20.15 “Обещать — не значит жениться”. Худ.фильм.
23.00 “Пища богов”.
23.55 “Большая игра”.
00.40 “Железнодорожный роман”. Худ.фильм.

Мир

05.00 “180 минут”.
07.45 “Добро пожаловать”.
08.10 “Сверстницы”. Худ.фильм.
09.35 “Одноклассницы”. Худ.фильм.
11.15 “В мире еды”.
12.00, 15.00, 18.00 “Новости”.
12.15 “Общая терапия”. Сериал.
14.05 “Тайные знаки”.
15.15 “Преступление и наказание”.
15.40 “Секретные материалы”.
16.05 “Чемпион”. Сериал.
18.20 “Долгая дорога”. Сериал.
21.35 “Соломенная шляпка”. Худ.фильм.
23.55 “Еще не вместе”.
00.30 “Вверх тормашками”. Худ.фильм.
02.00 “Приключения Македонской”.
02.15 “Русские страшилки”. Сериал.
02.55 “Цирк”. Худ.фильм.

Белсат

07.00, 00.05 “Інфармацыйна-публіцыстычны блок”.
08.00, 19.00, 21.00, 01.15 “Аб’ектыў”.
08.25 “Два на два”.
08.55 “Чорным па белым”.
09.20, 19.50 “Гісторыя пад знакам “Пагоні”.
09.35 “Аўтастопам па Беларусі”.
09.50 “Старыя Кросны”. Дак.фільм.
10.10 “Апантаныя”. Дак.цыкл.
10.15 “Прыехалі ўланы”. Маст.фільм.
11.15 “Двое на Лысай гары”. Дак.фільм.
11.45 “Акварыум”. Серыял.
16.55 “Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча”.
17.20 “Барбурка”. Маст.фільм.
18.30 “Моўнік”.
18.40 “Англійская для дзяцей”.
18.45 “Калыханка для самых маленькіх”.
19.05 “Дарога на Вільню”. Дак.фільм.
19.15 “Зоры не спяць”.
20.00 “Навіны”.
20.15 “Агляд медыяў”.
20.25 “Агляд падзей культуры”.
20.35 “Дэвайс”.
20.40 “Размова дня”.
21.25 “Форум”.
22.10 “Вагон”.
22.20 “Уніз каляровым узгоркам”. Маст.фільм.

НА ЗАМЕТКУ

Як лепш захоўваць яблыкі

Захоўванне яблыкаў — вельмі актуальная праблема для шматлікіх садаводаў. Вырошчваем-вырошчваем ураджай, збіраем плады, а потым даводзіцца выкідваць тое, што так цяжка дасталося.

Пачнём з таго, што кожны гатунак трэба здымаць у той час, які падыходзіць менавіта яму. Важна падрыхтаваць месцы захоўвання пладоў.

Перад закладкай на захоўванне яблыкі можна апусціць на адну хвіліну ў 2—4-працэнтны раствор хлорыстага кальцыю ці на 2 хвіліны ў 5-працэнтны раствор харчовай соды і абавязкова абсушыць.

Яблыкі лепш захоўваць у чыстых сухіх скрынях па 15—20 кілаграмаў. Кожны слой пладоў можна перакласці паперай, габлюшкамі, сухім цыбульным шалупіннем і травой, прасеянай тарфяной крошкай. А плады, загорнутыя ў прамасленыя сурвэткі, захоўваюцца яшчэ лепш.

Шмат якія гатункі яблыкаў добра захоўваюцца пры павышанай колькасці вуглякіслага газу. Астуджаныя плады (1—3 кг) трэба змясціць у поліэтыленавыя пакеты для харчовых прадуктаў. Унутр укласці ватны тампон, змочаны воцатам ці этылавым спіртам. Пакеты, шчыльна завязаўшы, паскладаць у скрыні, раскласці на стэлажах ці падвесіць. Не прыдатныя для захоўвання такім спосабам гатункі антонаўка звычайная, беларускае малінавае, бананавае.

Лепш за ўсё захоўваць плады пры тэмпературы ад 0?С да +4?С і адноснай вільготнасці паветра 90—92%. Павялічыць вільготнасць у памяшканні можна, паставіўшы ёмістасць з вадой, тазік з мокрым пяском ці ахінуўшы штабель скрынь з яблыкамі вільготнай мешкавінай. Паменшыць — з дапамогай высушанага моху, дробнага пяску, солі ці хлорыстай вапны.

Яблычная тэрапія

Свежыя кісла-салодкія яблыкі рэкамендуюцца пры гастрытах, спастычных калітах, дыскенізіі жоўцевыводных шляхоў з паніжанай кіслотнасцю страўнікавага соку. Пры вострых коліках можна ўжываць працёртыя салодкія яблыкі па 1,5—2,5 кілаграма у дзень за 5—6 прыёмаў, што дапаможа атрымаць неабходнае жалеза. Раней запечаныя яблыкі давалі хворым на плеўрыт, а надзёртыя з тлушчам прыкладвалі да трэшчын на губах. З высушанай лупіны яблыкаў можна прыгатаваць мачагонны сродак: адну ст. лыжку сыравіны заліваюць адной шклянкай кіпеню і настойваюць 5—10 хвілін. Прымаюць з дабаўленнем цукру або па 1/2 шклянкі 5—6 разоў на дзень да яды. Нарэжце тры неачышчаныя яблыкі, заліце 1 л кіпеню, паварыце 10 хвілін на слабым агні, дадайце цукар і прымайце ўсю дозу на працягу дня як чай пры мочакаменнай хваробе, падагры, рэўматызме, гастрыце, атэрасклерозе і кашлі.

Яблычны сок добра ўмацоўвае сардэчна-сасудзістую сістэму, карысны людзям разумовай працы. Пры атлусценні змешваюць 100 мл соку яблычнага, 50 мл соку дыні, 25 мл лімоннага і 5 мл таматнага. Такую сумесь прымаюць пры авітамінозе і малакроўі. Нарыхтоўваць яблычны сок можна з усіх летніх, асенніх, зімовых гатункаў. Але найбольш смачны і карысны атрымліваюць з асенніх і зімніх. Лепей гатаваць сок з сумесі кіслых і салодкіх яблыкаў.

Святлана БАРЫСЕНКА.

СУББОТА, 6 СЕНТЯБРЯ

Беларусь 1

07.40 “Існасць”.
08.10, 09.10 “Подкидыш”. Худ.фильм.
09.00, 12.00, 15.00 “Новости”.
09.40, 23.25 “Сваты-5”. Сериал.
10.50 “О еде!”.
11.25 “Дача”.
12.10 “Доверяй и проверяй”.
12.50 “Здоровье”.
13.35 “Тайны следствия”.
14.10 “Вокруг планеты”.
15.15 “Новости региона”.
15.30, 00.40 “Большая разница”.
16.35 “Доверяй и проверяй”.
17.10 “Роман в письмах”. Худ.фильм.
19.00 “Невеста моего друга”. Худ.фильм.
21.00 “Панорама”.
21.40 “Зачем ты ушел?”. Худ.фильм.
00.30 “День спорта”.

Беларусь 2

07.05 “Каин XVIII”. Худ.фильм.
08.50 “Клуб Винкс. Школа волшебниц”. Мультсериал.
09.35 “Белорусская кухня”.
10.15, 21.05 “Тэлебарометр”.
10.20 “Два с половиной повара”.
10.50, 21.45 “Универ. Новая общага”. Сериал.
12.30 “Битва экстрасенсов”.
14.00, 23.20 “Метод Фрейда”. Сериал.
16.15 “Мария Верн: Бог застыл в молчании”. Сериал.
18.00 “Comedy Woman”.
19.15 “Ваше лото”.
19.55 “Пятерочка”.
20.05 “Под грифом “Известные”.
20.40 “Кипяток”.
21.00 “КЕНО”.
21.10 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Видеожурнал.

Беларусь 3

08.00, 12.15, 15.15, 21.15, 23.55 “Калейдаскоп”.
08.10 “Я цябе абажаю”. Маст.фільм.
09.40, 11.40, 13.50 “Размаўляем па-беларуску”.
09.45 “АРТиШОК”.
10.10, 15.25 “Галасы з мінулага”.
10.20 “Эпілог”. Маст.фільм.
11.45 “Тысячагадовае Заслаўе”.
12.25 “Мы з джаза”. Маст.фільм.
13.55 “Сыны Вялікай Мядзведзіцы”. Маст.фільм.
15.35 “Палацы Крамля”.
16.00 “Славянскі базар-2013”. “Канцэрт дружбы. Саюзная дзяржава запрашае...”
18.05 “Дыяблог. P.S.”.
18.30 “Капітан Фракас”. Маст.фільм.
20.45 “Калыханка”.
21.30 “Загадкавае забойства ў Манхэтэне”. Маст.фільм.
23.10 “Лёсы палонных генералаў”.

Беларусь 5

07.00 Футбол. Суперкубок Испании. “Реал”—”Атлетико”.
08.55, 12.25, 22.55 Пляжный футбол. Квалификация к чемпионату мира-2015.
10.10 Хоккей. Кубок Руслана Салея. Финал.
13.35 Хоккей. Чемпионат Беларуси. “Неман” (Гродно) — “Юность” (Минск).
15.25 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Видеожурнал.
15.55, 18.25 Гандбол.
17.45 “Фактор силы”.
20.10 Хоккей. КХЛ. “Динамо” (Рига) — “Динамо” (Минск).
22.00 Европейский покерный тур.

ОНТ

07.00 “Субботнее утро”.
08.00, 09.00, 16.00, 20.30 “Наши новости”.
09.05 “Смешарики. Новые приключения”.
09.20 “Здоровье”.
10.25 “Смак”.
11.05 “Идеальный ремонт”.
12.05 “ТВ-такси”.
12.30, 16.20 “Золото Глории”. Сериал.
16.15, 21.00 “Новости спорта”.
16.55 “КВН. Премьер-лига”.
18.30 “Повтори!”.
21.05 “Хочу к Меладзе”.
23.05 “Буч и Сандэнс: ранние дни”. Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 “Две сестры”. Худ.фильм.
08.20 “Мужчина для жизни, или На брак не претендую”. Худ.фильм.
10.20 “Утренняя почта”.
11.00, 14.00, 20.00 “Вести”.
11.10 “Субботник”.
11.50 “Планета собак”.
12.20 “Море по колено”. Сериал.
14.15 “Пряничный домик”.
14.50 Мультфильм.
15.05 “Танковый биатлон”.
16.15 “Девушка в приличную семью”. Худ.фильм.
18.10 “Субботний вечер”.
19.55 “Погода на неделю”.
20.45 “Другая семья”. Сериал.
00.20 “Ночная фиалка”. Худ.фильм.

НТВ-Беларусь

06.25 “Порох и дробь”. Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 “Сегодня”.
08.20 “Врачебные тайны +”.
08.55 “Смотр”.
09.25 “Дело вкуса”.
10.20 “Главная дорога”.
10.55 “Кулинарный поединок”.
11.55 “Квартирный вопрос”.
13.20 “Три звезды”. Сериал.
14.20, 16.20 “Мент в законе-8”. Сериал.
18.05 “Контрольный звонок”.
19.00 “Центральное телевидение”.
20.05 “Новые русские сенсации”.
21.05 “Правила угона”. Сериал.
00.40 “Глухарь. Возвращение”. Сериал.

СТВ

06.05 “Фирменная история”. Сериал.
06.55 “Обещать — не значит жениться”. Худ.фильм.
09.05 “Чистая работа”.
10.00 “Другая страна”.
11.15 “Представьте себе”.
11.30 “Минск и минчане”.
12.05 “Приключения дилетанта”.
12.40 “Секретные территории”.
13.35 “Школьный вальс”. Худ.фильм.
15.20 “Военная тайна”.
16.30, 19.30 “24 часа”.
16.45 “Наше дело”.
17.00 “Большой город”.
17.40 “Такова судьба”.
18.35 “Умнее не придумаешь”.
20.00 “СТВ-спорт”.
20.10 “Незваные гости”. Худ.фильм.
22.20 “Звездный ринг”.
23.25 “Версия”. Худ.фильм.
01.20 “Смотреть всем!”.

Мир

05.00 “Забудьте слово “смерть”. Худ.фильм.
07.10 “Союзники”.
07.35 Мультфильмы.
08.15 “Экспериментаторы”.
08.30 “Мечтай! Действуй! Будь!”.
09.00, 15.00 “Новости”.
09.15 “Любимые актеры”.
09.40 “Соломенная шляпка”. Худ.фильм.
11.55 “Долгая дорога”. Сериал.
15.10 “Двенадцать стульев”. Сериал.
20.20 “Супертеща для неудачника”. Сериал.
22.10 “Свидание”. Худ.фильм.
23.45 “Третий не лишний”. Худ.фильм.
01.05 “Трудно быть Богом”. Худ.фильм.
03.35 “В мире красоты”.

Белсат

07.00 “Інфармацыйна-публіцыстычны блок”.
08.00, 21.00, 01.50 “Аб’ектыў”.
08.25, 11.55 “Казкі для дзетак”.
09.00, 12.25 “Дзяўчына з мокрай галавой”. Серыял.
09.30 “Форум”.
10.20 “Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча”.
10.45 “Лонданцы”. Серыял.
11.30 “Сабачая будка”. Дак.фільм.
12.05, 19.10 “Гісторыя пад знакам “Пагоні”.
12.55 “Дом ля поплаву”. Серыял.
13.45 “Уніз каляровым узгоркам”. Маст.фільм.
15.40 “Свята на нашай вуліцы”. Дак.фільм.
16.00 “Сенсацыі XX стагоддзя”. Серыял.
16.55 “Без рэтушы: “Гуканне вясны”. Дак.фільм.
17.25 “Крызіс у раі”. Дак.фільм.
18.25 “Над Нёмнам”.
18.45 “Калыханка для самых маленькіх”.
18.55 “Аўтастопам па Беларусі”.
19.25 “Дамова з Гітлерам”. Дак.фільм.
20.20 “Свабода без гальштукаў!”.
21.15 “Дочкі шчасця”. Маст.фільм.
23.10 “Пекла. Неба”. Маст.фільм.
00.10 “Ядвабныя шляхі. Дарогі сустрэчаў”. Дак.фільм.
01.15 “МакраФон”: “Be Free-2008”. Выступленне гурта “Тав.Маўзер”.

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 7 СЕНТЯБРЯ

Беларусь 1

07.20 “Роман в письмах”. Худ.фильм.
09.00, 12.00, 15.00 “Новости”.
09.10 “Арсенал”.
09.40, 00.15 “Сваты-5”. Сериал.
10.50 “О еде!”.
11.25 “XXL WOMAN TV”.
12.10 “Новости. Центральный регион”.
12.35 “Зона X”.
13.10 “Коробка передач”.
13.45 “Звездная жизнь”.
14.45 “Наши”.
15.15 “Твой город”.
15.30 “Астерикс и Абеликс в Британии”. Худ.фильм.
17.30 “Медовая любовь”. Худ.фильм.
21.00 “Главный эфир”.
21.55 “Навіны надвор’я”.
22.15 “Француз”. Худ.фильм.

Беларусь 2

07.05 “Сказка странствий”. Худ.фильм.
08.50 “Клуб Винкс. Школа волшебниц”. Мультсериал.
10.05, 21.10 “Мозговой штурм”.
10.40, 20.25 “Тэлебарометр”.
10.45 “Два с половиной повара. Открытая кухня”.
11.20, 21.45 “Универ. Новая общага”. Сериал.
12.55, 23.20 “Метод Фрейда”. Сериал.
15.05 “Выше крыши”.
15.45 “S.W.A.T. спецназ города ангелов”. Худ.фильм.
18.05 “Comedy Баттл. Без границ”.
19.15 “Суперлото”.
20.05 “Кипяток”.
21.00 “Спортлото 5 из 36”.
21.05 “КЕНО”.

Беларусь 3

07.35, 12.35, 18.00, 21.05, 00.15 “Калейдаскоп”.
07.45, 12.50, 18.10 “Галасы з мінулага”.
07.50, 00.25 “Тысячагадовае Заслаўе”.
08.20 “Капітан Фракас”. Маст.фільм.
10.35 “Размаўляем па-беларуску”.
10.40 “Подых струн”. Музычная праграма.
11.20 “Наперад у мінулае”.
11.45 “Сто песень для Беларусі”.
12.55 “Навукаманія”.
13.20 “Лёсы палонных генералаў”.
14.05 “Старыя казкі”.
14.30 “Корцік”. Маст.фільм.
18.20 “Культурныя коды”.
18.45, 23.45 “Культпрасвет”.
19.15 “Іванава дзяцінства”. Маст.фільм.
20.45 “Калыханка”.
21.20 “Маладзечна-2014”.
22.10 “Я, Францыск Скарына”. Маст.фільм.

Беларусь 5

07.50 Футбол. Суперкубок Испании. “Атлетико”-”Реал”.
09.50 Гандбол. Лига чемпионов. Плей-офф. “Войводина” (Сербия) - “Татран” (Словакия).
11.20, 17.30, 21.15 Пляжный футбол. Квалификация к чемпионату мира-2015.
12.30 Гандбол. Лига чемпионов. Плей-офф. “БГК им.Мешкова” (Беларусь) — “Таргес-Бево” (Нидерланды).
14.00 Хоккей. КХЛ. “Динамо” (Рига) — “Динамо” (Минск).
15.55, 18.30, 22.30, 23.55 Гандбол. Лига чемпионов. Плей-офф.
20.15 Автоспорт. Чемпионат Беларуси по дрифтингу.

ОНТ

07.00 “Воскресное утро”.
08.00, 09.00, 16.00 “Наши новости”.
09.05 “Воскресная проповедь”.
09.20 “Смешарики. ПИН-код”.
09.35 “Пока все дома”.
10.20 “Эдуард Хиль. Обнимая небо...”.
11.20 “ТВ-такси”.
11.45 “Не было печали...”. Худ.фильм.
13.00 “Неверлэнд”. Худ.фильм.
16.15 “Новости спорта”.
16.20 “Жители океанов”.
17.20 “Замороженный”. Худ.фильм.
18.50 “Я люблю Беларусь”.
20.00 “Контуры”.
21.05 “Ледниковый период”.
23.50 “Подальше от тебя”. Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 “Когда становятся взрослыми”. Худ.фильм.
08.20 “Ночная фиалка”. Худ.фильм.
10.10 “Сам себе режиссер”.
11.00, 14.00, 20.00 “Вести”.
11.15 “Смехопанорама”.
11.45 “В мире животных”.
12.20 “Комната смеха”.
13.00 “Личное пространство”.
14.15 “ХА!”. Маленькие комедии.
14.45 “Смеяться разрешается”.
16.30 “Наш выход!”.
18.10 “Мама, я женюсь”. Худ.фильм.
21.55 “Воскресный вечер”.
23.35 “Частный детектив Татьяна Иванова. Материнский инстинкт”. Сериал.

НТВ-Беларусь

06.25 “Порох и дробь”. Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 “Сегодня”.
08.20 “Медицинские тайны”.
08.50 “Их нравы”.
09.25 “Едим дома!”.
10.25 “Первая передача”.
11.05 “Чудо техники”.
11.55 “Дачный ответ”.
13.20 “Три звезды”. Сериал.
14.15, 16.20 “Мент в законе-8”. Сериал.
18.05 “Чрезвычайное происшествие”.
20.10 “Ты не поверишь!”.
21.15 “Грязная работа”. Сериал.
00.35 “Глухарь. Возвращение”. Сериал.

СТВ

06.00 “Фирменная история”. Сериал.
07.35 “Добро пожаловаться”.
07.55 “Незваные гости”. Худ.фильм.
10.00 “Большой завтрак”.
10.40 “Территория заблуждений”.
12.10 “Здравствуйте, доктор!”.
12.45 “Тайны мира”.
13.40 “Гангстеры в океане”. Худ.фильм.
16.00 “Центральный регион”.
16.30 “24 часа”.
16.50 “Автопанорама”.
17.20 Концерт Михаила Задорнова.
18.25 “На том же месте в тот же час”.
19.30 “Неделя”.
20.40 “Эпидемия”. Худ.фильм.
23.00 “Организация Определенных Наций”.
00.30 “Третья звезда”. Худ.фильм.
02.00 “Документальный спецпроект”.

Мир

05.00 Мультфильмы.
07.00 “Миллион вопросов о природе”.
07.15 “Земля и небо”.
07.40 “Ой, мамочки”.
08.05 “Знаем русский”.
09.00, 15.00 “Новости”.
09.15 “С миру по нитке”.
09.40, 01.05 “Слоны — мои друзья”. Худ.фильм.
12.50 “Сверстницы”. Худ.фильм.
14.10 “Тайные знаки”.
15.15, 21.45 “Гаишники”. Сериал.
20.00 “Вместе”.
23.35 “Отрыв”. Худ.фильм.
04.10 “В мире еды”.

Белсат

07.00 “Аб’ектыў”.
07.15, 12.00 “Казкі для дзетак”.
07.45, 12.35 “Зорны пірат”. Серыял.
08.15 “Свабода без гальштукаў!”.
08.40 “Апантаныя”. Дак.цыкл.
09.00 “Над Нёмнам”.
09.15 “Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча”.
09.40 “Ядвабныя шляхі. Дарогі сустрэчаў”. Дак.фільм.
10.50 “Традыцыйная кітайская медыцына”. Дак.фільм.
11.30 “Аўтастопам па Беларусі”.
11.45 “Моўнік”.
13.00, 00.40 “МакраФон”: “Minsk-Mixt-2008”. Канцэрт гурта “B:N:”.
13.25 “Крызіс у раі”. Дак.фільм.
14.25 “Дамова з Гітлерам”. Дак.фільм.
15.25 “Барбурка”. Маст.фільм.
16.35 “Два каханні”. Маст.фільм.
18.05 “Курапаты — шлях сумлення”. Дак.фільм.
18.35 “Гродзенскія вандроўкі Станіслава Пачобута”.
18.40 “Калыханка для самых маленькіх”.
18.50 “Побач з намі”.
19.10 “Апошнія дні СССР”. Дак.фільм.
20.05 “Ізгоі”. Дак.фільм.
21.00 “Размовы эксперта”.
21.15 “Бывайце, дзеці...”. Маст.фільм.
23.00 “Фальшываманетчыкі. Вяртанне “Зграі”. Серыял.
23.45 “Прыехалі ўланы”. Маст.фільм.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 3286871.
Тэл. рэкламнага аддзела: (017) 3286609, 3286906
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

ISSN 2071-9647
9 772071 964000 14067

Падпісныя індэксы: 63222 — для індывідуальных падпісчыкаў, 632222 — для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, правы ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 03.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 28.08.2014 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 26050 экз. Заказ №3495.